

Janakkalan kunnan Turengin ja Tervakosken koulukeskusten hankesuunnitelman pedagoginen osuus

Janakkalan kunnan koulukeskusten pedagoginen suunnitteluryhmä perustettiin tammikuussa 2018, ja se sai tehtäväkseen laatia pedagogisen suunnitelman, joka on osa Tervakosken ja Turengin koulukeskusten hankesuunnittelua. Suunnitelman tarkoituksena on avata erityisesti koulujen toiminnan osalta arvoja, pedagogisia ratkaisuja sekä muita sisältöjä, jotka vaikuttavat hankesuunnitelmassa kuvattuihin tilatarpeisiin.

Pedagogisen suunnitteluryhmän jäseniä ovat

Riitta Ranta (varhaiskasvatuksen hallinto, esiopetus)
Johanna Jalli-Karimäki (varhaiskasvatuksen hallinto, esiopetus)
Laura Heinemaa (esiopetus)
Kaisa Rokkanen (esiopetus)
Tarja Tunturi (esiopetus)
Mari Purhonen (varhaiserityiskasvatus, esiopetus)
Jaana Finska (varhaiserityiskasvatus, esiopetus)
Marjo Toivonen (perusopetus, joustava alkuopetus)
Päivi Riikonen (perusopetus, alakoulu, pienten koulujen edustaja)
Piia Marttinen (perusopetus, alakoulu)
Milena Komulainen (perusopetus, alakoulu)
Katariina Linna (perusopetus, alakoulu)
Satu Kinnunen (perusopetus, alakoulu)
Matleena Jaakonsaari (perusopetus, yläkoulu)
Heli Raassina (perusopetus, yläkoulu)
Päivi Vase (perusopetus, yläkoulu)
Karoliina Leino (Janakkalan lukio)
Olli Pöyry (Janakkalan lukio)
Jaana Koski (sivistystoimi, erityisopetus)
Niko Partanen (koulun johtaja, erityisopetus)
Timo Hillman (lukion rehtori)
Petri Ojanen (Tervakosken yhteiskoulun rehtori)
Pekka Pihko (Turengin koulun rehtori)
Mika Saarinen (Turengin yhteiskoulun rehtori); pedagogisen suunnitteluryhmän sihteeri
Sisko Lievonen (Tervakosken koulun rehtori); pedagogisen suunnitteluryhmän puheenjohtaja

Hankesuunnitelman pedagoginen ohjausteksti muodostuu seuraavista asioista:

1. Arvot ja oppimiskäsitys
2. Toimintakulttuuri
  - 2.1 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki
3. Oppimisympäristö
  - 3.1 Koulukeskusten solut
  - 3.2 Digitaalinen oppimisympäristö
4. Lasten ja nuorten osallisuus
5. Lapsivaikutusten arviointi
  - 5.1 Haukankallion koulun oppilaiden ja huoltajien kuuleminen
    - 5.1.1 Oppilaiden (1.- 9. -luokkalaiset) mielipiteet
    - 5.1.2 Huoltajien mielipiteet
  - 5.2 Haukankallion luokkien sijoittamiseen liittyvää pohdintaa ja sijainnin vaikutusten arviointia

1. ARVOT JA OPPIMISKÄSITYS

Janakkalan kunnan koulukeskusten pääarvoiksi valikoituivat seuraavat kolme arvoa:

YHTEISÖLLISYYS: Koulukeskukset ovat yhtenäisperuskouluja, joissa tarjotaan yhtenäinen opinpolku esiopetuksesta lukioon saakka niin yleisopetuksen oppilaille kuin mahdollisimman monelle oppimisen ja koulunkäynnin eritasoista tukea tarvitsevalle oppilaille. Lapsi saa näin kasvaa ja kehittyä oman lähialueensa koulussa osana turvallista ja tuttua yhteisöä. Samoissa tiloissa tuttujen aikuisten parissa järjestetään myös esiopetuksen aamu- ja iltapäivähoitoa sekä koululaisten iltapäivätoimintaa sekä kerhoja.

Koulukeskukset koostuvat pienemmistä kyläsoluista, jotka muodostavat jokainen oman kyläyhteisönsä. Tällainen kyläsolu on esimerkiksi esi- ja alkuopetuksen muodostama tilakokonaisuus. Lisäksi koko koulun väkeä palvelee talon sydän, keskusaukio, jossa sijaitsee ruokasali, oleskelu- / katsomoportaikko sekä esiintymislava. Keskusaukiolle voi kokoontua eri-ikäiset oppijat sekä moniammatilliset työntekijät yhteen saman kasvatustehtävän äärelle. Isot yhteisen kokoontumisen tilat tukevat koulun yhteisöllisyyttä.

Koulukeskusten tilat ovat aktiivisesti käytössä myös kouluajan ulkopuolella. Koulu tarjoaa toimivat puitteet erilaisille kerhoille. Paikalliset harrastusseurat ja kylän asukkaat käyttävät tiloja vapaa-ajan toiminnoissaan sekä yhteisissä kokoontumisissa.

OSALLISUUS: Jokainen oppilas ja työntekijä on yhtä arvokas ja tärkeä osa toimivaa kokonaisuutta. Tilojen suunnittelussa huomioidaan erityisryhmät. Jokainen voi myös vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja olla näin tasa-arvoinen kouluyhteisön jäsen. Tilojen suunnittelussa osallisuus näkyy esteettömyytenä, selkeinä opasteina, solujen torimaisissa auloissa sekä koulun keskusaukiossa, joihin voidaan koota suurempi oppilasmäärä yhteisiä keskusteluita ajatellen. Ruokailutilan yhteydessä toimii yhteisökahvila, jota voivat hyödyntää koulun oppilaskunta, nuorisotoimi sekä kylän asukkaat. Henkilöstön tilat suunnitellaan riittävän isoksi yhteisiä kokouksia ajatellen.

JOUSTAVUUS: Koulukeskukset suunnitellaan vähintään 50 vuoden aikaperspektiivillä. Toimintaympäristön muutoksia on vaikea ennakoida, ja pedagogiset painotukset ehtivät muuttua moneen kertaan. Tilojen tulee olla siis helposti muuntauksia ja mahdollistaa joustavia ratkaisuja. Tätä ajatusta kutsumme tilojen muuntojoustavuudeksi.

Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen tukimuotoja tarjotaan oppilaille joustavin opetusjärjestelyin, jolloin kaikki oppilaat hyötyvät tasa-arvoisesti resursseista, materiaaleista, menetelmistä, apuvälineistä sekä teknologisista sovelluksista.

Tavoitteena on tukea oppilaiden yksilöllisiä oppimispolkuja joustavasti ja luovasti.

Fyysisen, henkisen ja sosiaalisen turvallisuuden huomioiminen tilasuunnittelussa on keskeistä. Fyysinen turvallisuus korostuu esim. piha-alueen, pysäköinnin ja sisääntulojen suunnittelussa sekä yhteisten tilojen suunnittelussa. Henkinen ja sosiaalinen turvallisuus huomioidaan esim. äänieristettyjä rauhallisen työn tiloja, pienryhmätiloja ja oppilashuollon tiloja suunniteltaessa. Tilasuunnittelussa on huomioitava ns. Stress free area -konsepti (aistiystävällinen tila- ja kalustesuunnittelu). Koulun neuvottelutiloista osoitetaan yksi oppilaskunnan toimintaan sekä erilaisia sosiaalisen oppimisen ohjelmien (Kiva-koulu, Verso, Askeleittain tms.) toteuttamista varten. Tila kalustetaan oppilaille sopivaksi.

Vastuullinen ja kestävä elämäntapa on lähtökohta niin rakentamisessa, kalustamisessa kuin talotekniikassa. Kierrätyspisteitä on oltava riittävästi ja talon rakenteellisten ratkaisujen on tuettava kierrätystä ja jätteiden lajittelua siten, että ei oltaisi pelkkien irtonaisten jäteastioiden varassa. Tilojen on mahdollistettava yksilö- ja yhteisötason vastuulliset käytännöt, mm. tilojen puhdistamisen ja jätekeräyksen on oltava helppoa. Vastuullisia toimintatapoja tukevat myös toimivat ja riittävät säilytystilat oppilaiden päällysvaatteille, kypärille ja erilaisille varusteille (tarvittaessa lukittavat). Kouluista rakennetaan kengättömiä kouluja, joten kenkien säilytykseen on kiinnitettävä erityisesti huomiota. Samoin riittävät ja helposti käytettävät varastot

erilaisten luokkatilojen ja opetuspisteiden vieressä helpottavat opettajien välinehuoltoa sekä opetusmateriaalien ja -välineiden tarkoituksenmukaista käyttöä.

Tavoitteenamme on hyvinvoivat oppilaat, opiskelijat ja henkilökunta.

Koulukeskusten sisä- ja ulkotilat houkuttelevat opiskelemaan, liikkumaan ja leikkimään. Tilaa on oltava myös rauhoittumiselle ja rentoutumiselle. Esteettisesti kaunis ja valoisa ympäristö lisää hyvinvointia. Tilojen valaistuksessa käytetään kirkasvalovalaistusta. Koulukeskuksissa panostetaan toimintatapoihin, jotka liittyvät ongelmien varhaiseen havaitsemiseen sekä ennaltaehkäisevään toimintaan.

OPPIMISKÄSITYS

Oppilas / opiskelija on aktiivinen toimija, jonka oppiminen tapahtuu eri tavoin vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa.

Aktiivinen toimija osaa asettaa tavoitteita ja ratkaista ongelmia yksin ja yhdessä.

Koska uusi opetussuunnitelma korostaa em. tavalla oppimisen yhteistoiminnallista luonnetta, pitää tilojen mahdollistaa vuorovaikutus sopivassa määrin. Tilojen on mahdollistettava myös yhteisopettajuus helposti sekä oppilaiden joustava ryhmittely tilanteen mukaan. Samalla vuorovaikutustilanteiden tulee olla säädeltävissä, jotta keskittyminen on mahdollista erilaisissa ryhmissä ja yksilöllisten valmiuksien mukaan (inkluusio).

Joustava ja muunneltavissa oleva oppimisympäristö, joka on varustettu nykyaikaisella teknologialla ja tehokkaalla oppilasverkolla, tukee parhaiten uuden opetussuunnitelman mukaista aktiivista opiskelijaa. Aktiivinen opiskelija muodostaa yhteistyössä muiden kanssa tietoa ja keskittyy myös itsenäisesti ongelmanratkaisuun. Muunneltavat tilat on suunniteltava myös akustisesti sekä aistiystävällisesti niin, että rauhallinen itsenäinen keskittyminen on mahdollista yhteistyön lisäksi.

Tilojen sijoittelun on mahdollistettava myös joustava opiskelu nivelkohdissa oppilaan aktiivista roolia ja omia edellytyksiä tukien. Siten esim. luokanopettajan ja aineopettajan yhteistyö helpottuu. Myös kerhotoiminnan ja harrastusseurojen mahdollisuudet tukea oppilaiden oppimisprosesseja tulee huomioida tilasuunnittelussa.

2. TOIMINTAKULTTUURI

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Oppivassa yhteisössä on monensuuntaista vuorovaikutusta sekä monipuolisia työskentelytapoja. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä oppilaiden välinen yhteistyö on mahdollista, kun toiminnot ovat saman katon alla (esiopettajat, opettajat ja koulun muu henkilökunta, nuorisotoimi, kirjasto, kerhotoiminta, yhteistyö harrastusryhmien kanssa).

On tärkeää rakentaa

1) riittävän avoimet tilat, jotka kannustavat sekä oppilaita, opettajia että muuta henkilökuntaa vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen ja toinen toiselta oppimiseen

2) eriyttäviä ja rauhallisia työskentelytiloja, joissa pitkäjänteinen ja sinnikäs työskentely on mahdollista

3) muuntojoustavat tilat, joita voidaan hyödyntää oppilaiden joustavassa ryhmittelyssä ja opettajien yhteistyössä siten, että ne mahdollistavat kannustavan ja oppilasta osallistavan opetuksen ja oppimisen.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Innostavat, turvalliset ja aktivoivat piha-alueet sekä lähiympäristö ovat tärkeä osa oppimisympäristöä.

Vaikka koulu jakaantuu pienempiin soluihin, huolehditaan siitä, että kaikki kokevat koulun yhteiseksi. Koulussa arvostetaan ja kunnioitetaan jokaista siellä toimivaa ihmistä. Koulun keskusaukio yhdistää koulun eri osat ja toimijat toisiinsa. Koulu on suunniteltu, sisustettu ja kalustettu siten, että siitä halutaan pitää huolta.

Tilaratkaisuissa huomioidaan monipuolinen tieto- ja viestintätekniikan käyttö.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Valmistavat luokat ovat Turengissa. Niistä integroidutaan perusopetusryhmiin.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Kummioppilasyhteistyö, oppilas-/opiskelijakunta ja tukioppilastoiminta vaativat tiloja toimintaansa. Esimerkiksi oppilas-/opiskelijakunta, nuorisotoimi ja iltakäyttäjät hyödyntävät keskusaulan yhteydessä olevaa yhteisökahviota sekä oppilaiden käyttöönkin suunnattua neuvottelutilaa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Esteettömyys huomioidaan kaikkialla talossa, esim. sisääntuloissa, eteistiloissa, yhteisissä tiloissa sekä oppimistiloissa.

Terveystieteiden, koululääkärin, kuraattorin sekä psykologin odotustilat on rakennettava siten, että yksityisyys säilyy (oma sisäänkäynti).

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Kierrätys mahdollistetaan koko rakennuksessa. Välineille, materiaaleille ja muille yhteisille tarvikkeille osoitetaan selkeät paikat. Käyttäjiä ohjataan toimimaan vastuullisesti.

Nivelvaiheet

Yhtenäiskoulujen tavoitteena on, että perinteiset nivelvaiheet (esiopetus-1.luokka sekä 6.-7. luokkien siirtymä) poistuvat, kun oppilas saa osallistua esi- ja perusopetukseen sekä mahdollisesti lukio-opetukseen samassa rakennuksessa tuttuun vertaisten ja aikuisten parissa.

Esi- ja alkuopetus toimii lähekkäisissä tiloissa, ja näin mahdollistetaan oppilaan kehittyminen ja kasvaminen joustavasti alkuopetuksen aikana.

Alakoulun ja yläkoulun yhteistyö helpottuu, kun ollaan samassa rakennuksessa. Vuosiluokat 6-7 sijaitsevat lähekkäisissä tiloissa, jolloin mahdollistuu kiinteä yhteistyö myös tässä nivelvaiheessa luokanopettajan ja aineenopettajien välillä.

Perusopetus ja lukio käyttävät pääasiassa yhteisiä tiloja.

Oppilashuoltopalvelut ovat yhteiset, ja palvelevat kaikkia oppilaita esiopetuksesta lukioon. Nivelvaiheisiin liittyvät tiedonsiirron haasteet poistuvat, koska samat työntekijät jatkavat jo tutuksi tulleiden oppilaiden parissa työskentelemistä.

Yhteisopettajuus

Yhteisopettajuudessa esiopettaja, luokanopettaja, erityisopettaja, aineenopettaja sekä ohjaava- ja avustava henkilökunta suunnittelevat ja toteuttavat opetuksen yhteistoiminnassa.

Yhtenäiskoulussa toteutetaan luokkatasojen ja eri vuosiluokkien laajaa yhteistyötä ja yhteisopettajuutta. Tiloilta tämä edellyttää avointa tilaa, eriyttävää tilaa, tilojen muuntojoustavuutta sekä suunnittelutilaa.

2.1 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKEA

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja erilaisin joustavin järjestelyin. Erityisesti esi- ja alkuopetuksen aikana tukitoimet toteutetaan omassa opetusryhmässä. Viime aikojen perusteella voidaan todeta, että useampi oppilas tarvitsee entistä yksilöllisempää tukea ja rauhallista tilaa. Tuen toteuttaminen perusryhmässä edellyttää arkkitehtuurisia ratkaisuja, yhteisopettajuutta, henkilöresurssin lisäystä ja teknologisia ratkaisuja.

Jos oppilas tarvitsee pienempää ryhmää ja tehostettua/erityistä tukea, niin tähän tarjotaan myös mahdollisuus. Opetus järjestetään silloin osittain tai kokonaan pienryhmässä. Pienryhmätilojen sijoittamisessa on huomioitava, että ne ovat luonteva osa muita opetustiloja.

Vaativamman erityisen tuen / yksilöllistettyjen tavoitteiden ryhmät keskitetään yhteen kouluun. Tämä ratkaisu mahdollistaa opetuksen joustavan järjestelyn ja oppilaiden siirtymisen erilaisesta tukimuodosta/ryhmästä toiseen oman tarpeen ja kehityksen mukaan. Keskittäminen mahdollistaa myös joustavat ratkaisut opetuksen järjestämisessä ja ryhmien muodostamisessa sekä erityisosaamisen vaikuttavuuden koko koulussa. Tilojen sijoittamisessa on huomioitava, että ne ovat sekä luonteva osa muita opetustiloja, että myös muodostavat rajatun oppimisympäristön.

Kaikista vaativampaa erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden opetus järjestetään alueellisesti kunnan (Hämeenlinnassa sairaalakoulu, Saaristen koulu), valtion, säätiön, kuntayhtymän jne. ylläpitämissä erityiskouluissa.

Tulevaisuudessa lukion erityisopetus tulee lisääntymään. Tämä tulee vaikuttamaan tilojen käyttöön.

Koulukeskuksiin tarvittavat pienryhmätilat

(PTT= pientoimintatila)

Koulu	Ryhmä	Ryh- mien määrä	Tilan tarkoitus ja kuvaus	Oppilas- määräsuo- situs	Henkilös- törakenne
Tervakoski Solu esi-1	eriyttävät tilat	1	opetuksen eriyttämien, terapiat (esim. puhe), erityisopetus, lepo	10	opettaja + ohjaaja

Tervakoski Solu 2-3	pienryhmä tehostettua ja erityistä tukea saaville oppilaille	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä	10-12 5-6 m2/opp	opettaja + ohjaaja
Tervakoski Solu 4-5	pienryhmä tehostettua ja erityistä tukea saaville oppilaille	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä	10-12 5-6 m2/opp	opettaja + ohjaaja
Tervakoski yläkoulun erityisopetussolu	pienryhmä tehostettua ja erityistä tukea saaville oppilaille 7-9 lk	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä. välittömässä yhteydessä PPT.	10-12 5-6 m2/opp	opettaja+ ohjaaja
Tervakoski yläkoulun erityisopetus- solu	JOPO (joustava perusope- tus)	1	pienryhmämuotoinen opetus koululla ja työpaikoilla, välittömässä yhteydessä PPT, invaWC	10 5-6 m2/opp	opettaja + työpari
Tervakoski oma sijainti	Kuntoutta- va	1	Oma sisäänkäynti, hyvä äänieristys, pienkeittiö, PTT	8 5-6 m2/opp	opettaja + useampi työpari

Tervakoski eri soluissa	laaja-alainen opetus, eriyttäminen	5	4 kpl 1-6 luokille 1 kpl 7-9 luokille (5-6m2/opp) Yläkoulun tilan välittömässä yhteydessä PPT-tila 2 oppilalle perusluokkatila, hyvä äänieristys, vaihtelevat ryhmät	2-6 10-12 5 m2/opp	opettaja + ohjaaja
------------------------------------	------------------------------------	---	--	--------------------------	--------------------

TURENKI

Koulu	Ryhmä	Ryhmi- mien määrä	Tilan tarkoitus ja kuvaus	Oppilas- määräsu- ositus	Henkilös- törakenne
Turenki Esiopetus	Eriyttäminen	1-2	perusluokkatila, hyvä äänieristys, vaihtelevat ryhmät	10-20	esiopettaja+hoitajat
Turenki Solu 1	laaja-alainen opetus, eriyttäminen	1	perusluokkatila, hyvä äänieristys, vaihtelevat ryhmät	10 3-5m2/opp	opettaja+ ohjaaja
Turenki Solu 2	pienryhmä tehostettua ja erityistä tukea saaville oppilaille	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä	10-12 5-6 m2/opp	opettaja + ohjaaja

Turenki Solu 3	laaja- alainen opetus, eriyttämine n	1	perusluokka, vaihtelevat ryhmät	10 3-5m2/opp	opettaja+ ohjaaja
Turenki Solu 4	pienryhmä tehostettua ja erityistä tukea saaville oppilaille	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä	15 5-6 m2/opp	opettaja + ohjaaja
Turenki Solu 5	laaja- alainen opetus, eriyttämine n	1	perusluokka, vaihtelevat ryhmät	15	opettaja+ ohjaaja
Turenki Solu 6	pienryhmä tehostettua ja erityistä tukea saaville oppilaille	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä	15 5-6 m2/opp	opettaja +ohjaaja
Turenki erityisopetuksen tilat, ei erillinen solu	valmistava opetus	1-2	perusluokka, suomen kielen ja kulttuurin opetusta	suositus 8- 10	opettaja +ohjaaja
Turenki yläkoulu	pienryhmä	1	perusluokka, rauhallinen aistiystävällinen ympäristö, strukturoitu opetus ja koulupäivä	10-12 5-6 m2/opp	opettaja + ohjaaja

Turenki yläkoulu	laaja-alainen opetus	2	perusluokka, hyvä äänieritys, PTT, tilat lähekkäin, keskeisellä paikalla ainesoluihin nähden	10 5 m2/opp	opettaja
Turenki koko koulu	erityisluokka	4	vahva/erityinen tuki, yksilöllinen opetus ja tuki, strukturoitu/selkeä/hyvin hahmotettavissa oleva aistiystävällinen oppimisympäristö, oma sisäänkäynti, omat sosiaaliset tilat, lähellä 6. ja 7. luokkien solua, PTT tiloja 4, pikkukeittiö	10 PTT tilat 4 oppilasta	opettaja + 1-2 ohjaajaa

3. OPPIMISYMPÄRISTÖ

Fyysinen oppimisympäristö ja turvallisuus

Tilat ovat ennen kaikkea terveelliset, puhtaat sekä turvalliset. Koska kyseessä on kengätön koulu, eteistilojen ja vaatesäilytystilojen tulee olla mitoitettu riittävän suuriksi ja muuta säilytystilaa tulee olla riittävästi tavaroiden säilytystä varten. Tilojen turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota. Tiloissa tulee olla riittävä näkyvyys oppilaiden valvomista varten. Tilojen ja kalusteiden lukitus tulee suunnitella turvallisuuskulma huomioiden.

Kaikki koulun tilat, pihat ja lähialueet nähdään oppimisympäristöinä, eikä esimerkiksi vain kulkureitteinä. Tiloilta ja kalusteilta vaaditaan ennen kaikkea avaruutta (vrt. toiminnallinen oppiminen) ja muuntojoustavuutta (palvelee erilaisissa pedagogisissa suuntauksissa kymmenien vuosien ajan). Muuntojoustavuuden tulee olla arjessa helposti toimivaa (esimerkiksi luokkien väliset avattavat väliseinät). Akustiikka ja

valaistus (kirkasvalo) nousevat keskeiseen asemaan sekä kiinteissä rakenteissa että kalusteissa.

Koulukeskuksissa on sitouduttu Liikkuvan koulun ajatusmaailmaan. Liikunta ja toiminnallisuus ovat osa jokaista koulupäivää. Tilat suunnitellaan siten, että taukojummat ovat mahdollisia myös koulun sisätiloissa (esim. aulatilojen sisustaminen). Piha-alue rajataan niin, että käyttäjät saavat selkeän käsityksen rajoista. Koulun piha-alueelta löytyy eri-ikäisille suunnattuja toimintoja ja houkuttelevuutta liikkumiseen; koulun piha-alue huomioidaan myös kuntalaisten lähiliikunta-alueena

Oppimisympäristöissä huomioidaan oppilaiden ja henkilökunnan fyysiset ja psyykkiset erityistarpeet: esimerkiksi esteettömyys, värit ja opasteet kulkemisen ja hahmottamisen apuna sekä Stress free area -konsepti (aistiystävällinen tila- ja kalustesuunnittelu).

Katso liite 1: Turvallisuuden huomioiminen koulukeskusten hankesuunnitteluvaiheessa.

Psyykkis-sosiaalinen ympäristö

Henkilöstön yhteinen ja viihtyisä kahvi- ja taukotila houkuttelee vuorovaikutukseen, jolloin henkilökuntaan kuuluvat eri ammattiryhmät tulevat tutuiksi keskenään ja yhteistyö on entistä helpompaa. Yhteisökahvilassa oppilaat ja henkilökunta voi tavata toisiaan vapaammassa merkeissä. Oppimisympäristöjen viihtyisyyden suunnittelussa osallistetaan sekä henkilökuntaa että oppilaita vahvasti.

Viihtyisyydessä siisteys ja puhtaus ovat keskeisessä asemassa. Materiaalit ja kalusteet on suunniteltava siten, että niiden puhtaanapito on mahdollisimman helppoa. Varasto- ja kaappitilaa on oltava riittävästi.

On tärkeätä, että tiloissa mahdollistuu sekä yhteisöllinen että yksilöllinen työskentely. Kuten edellisessä luvussa määriteltiin, kouluun tarvitaan sekä avointa, eriyttävää että muuntojoustavaa tilaa ja kalusteita, jotka mahdollistavat erilaiset opetus- ja oppimismenetelmät (yksin, ryhmässä, yhteisöllisesti).

Tilakortteihin kuvatuilla tilojen välisillä yhteyksillä voidaan vaikuttaa arjen sujuvuuteen, ja näin vähentää turhaa kiirettä.

Luonnon läsnäoloa kunnioitetaan suunnittelussa (esim. maisemaikkuna). Oppimisympäristö kannustaa luovuuteen ja edesauttaa kokonaisvaltaista hyvinvointia valon, materiaalien ja värin eli yleisen esteettisyyden avulla.

3.1 DIGITAALINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on yhtenä laaja-alaisena tavoitteena tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, joten tätä hyödynnetään kaikissa oppiaineissa ja kaikilla kouluasteilla. Opetussuunnitelmassa korostuu muutamia pedagogisia teemoja tieto- ja viestintäteknologiassa, jotka vaikuttavat koulurakennuksen ja sen tilojen suunnitteluun: 1) käytännön taidot ja oma tuottaminen 2) vastuullinen ja turvallinen toiminta 3) tiedonhankinta sekä tutkiva ja luova työskentely 4) vuorovaikutus ja verkostoituminen.

Opetuksen digitalisointi on yhtenä painoalueena myös Janakkalan kunnan opetussuunnitelmassa. Lisäksi kuntaan on laadittu TVT-strategia (tieto- ja viestintäteknologian strategia) tällä hetkellä vuoteen 2020 saakka. Jotta pystymme toteuttamaan opetussuunnitelman ja TVT-strategian mukaista opetusta, pitää TVT:n opetuskäyttö ottaa huomioon koulurakennusta ja opetustiloja suunniteltaessa. Tilojen tulee mahdollistaa oppilaiden ja opiskelijoiden aktiivinen rooli omaan työskentelyyn ja tuottamiseen. Tällainen rooli mahdollistetaan vain monipuolisilla ja nykyaikaisilla laitteistoilla ja tiloilla.

Tavoitteena on, että tilat ja tekniset ratkaisut eivät kahlitsisi opettajaa tiettyyn osaan luokasta tai käyttämään pelkästään tiettyä teknologiaa. Nyt suunnitteilla olevien koulukeskusten tilojen ja tekniikan tulee mahdollistaa aidosti monipuoliset tavat opettaa. Lisäksi koetaan tärkeäksi, että tietotekniset ratkaisut eivät toimi rajoitteena vaan opetus voidaan siirtää eri paikkoihin opetussolujen sisällä tai sisältä ulkotiloihin joustavasti nyt ja tulevaisuudessa. Suunnitteilla olevien koulurakennusten tulee mahdollistaa laadukas opetus vielä vuosikymmentenkin jälkeen sen hetkistä teknologiaa hyödyntäen.

Pedagogiikkaa tukevat tilat

Tietotekniikka on osa lasten ja nuorten arkea niin vapaa-ajalla kuin koulussa. Tietokone tai mobiililaite on työväline siinä, missä kynä ja vihko. Tämän vuoksi koulun kaikissa sisä- ja ulkotiloissa, kuten myös koulun alueen ulkopuolella, tulee olla pääsy nopeaan verkkoon. Vaikka koulussa tulee olemaan erikoisluokkia kuten teknologia- ja tietokone- luokka, niin kaikissa opetussoluissa tarvitaan monipuolista laitteistoa ja riittävää välineistöä. Erikoisluokkia voidaan käyttää myös joustavasti samaan aikaan eri luokka-asteiden kesken ja monipuolisilla tila- ja laiteratkaisuilla voidaan mahdollistaa työskentely Ops:ssa mainittujen tavoitteiden mukaisesti. Tärkeää on yhdessä tekemisen ilo, joka vaikuttaa myös oppimismotivaatioon. Tvt-teknologia tarjoaa välineitä omien ajatusten ja ideoiden näkyväksitekemiseen ja kehittää näin ajattelun ja oppimisen taitoja.

Teknologian ja median opetustila

Teknologian ja median opetustila on opetuksen monitoimitila, joka mahdollistaa teknologian ja median yhdistämisen eri oppiaineisiin. Kyseisessä opetustilassa työskentelevä oppilas ja opiskelija on aktiivinen toimija ja oman sisällön tuottaja.

Tilassa oppilaiden ja opiskelijoiden on mahdollista tuottaa ja työstää erilaisia mediasisältöjä esim. kuvata, äänittää, editoida videoita, taittaa tekstejä ja käsitellä kuvia. Lisäksi luokassa voidaan koodata, ohjelmoida ja mallintaa 2d- ja 3d-ympäristöissä. Luokassa on 3d-tulostusmahdollisuus, valopöydät sekä välineet robotiikan opettamiseen. Tilaan varataan yhden oppilasryhmän työskentelyä varten riittävä määrä tietokoneita, jolloin mahdollistetaan myös pelien, oppimishjelmien ja muiden virtuaalisten ympäristöjen hyödyntäminen opetuksessa.

Lisäksi teknologia-mediaopetustilan yhteydessä on äänieristetty greenscreen-studiotila luovaan työskentelyyn, jossa voidaan kuvata niin valokuvia kuin videoita ja mahdollisuus lisätyn todellisuuden sovellusten käyttöön. Lisäksi opetustilassa on välinevarasto.

Tietotekniikan opetustila

Tietotekniikan opetustilassa käytetään ja opetetaan käyttämään sellaisia ohjelmia, jotka vaativat koneen suorituskyvyltä suurempaa kapasiteettia sekä tehoa. Lisäksi opetustilassa tulee kiinnittää huomiota pitkäaikaisemman päätetyöskentelyn ergonomiaan. Tietotekniikan opetustilan koneet liitetään kiinteään verkkoon toimintavarmuuden parantamiseksi. Lisäksi opetustilassa voidaan hyödyntää etäopetuksen tuomia mahdollisuuksia nyt ja tulevaisuudessa.

Tilaan varataan 36 tietokonetta ja tilaa voi hyödyntää kaiken ikäiset oppilaat ja opiskelijat sekä useampi oppilasryhmä kerrallaan. Tila tulee sijoittaa niin, että se on kaikkien opetusryhmien saavutettavissa.

Pedagogiikkaa tukeva laitekanta

Tavoitteena on, että esikoululaisille ja alakoululaisille olisi yhtä opetussolua kohden riittävä määrä mahdollisimman monipuolisia laitteita (esim. tablet-laitteet, Chromebookit). Opetussolukohtaiset laitteet takaavat joustavan ja monipuolisia työtapoja käyttävän opetuksen ja mahdollistaa oppilaiden tutkivan ja luovan työskentelyn sekä monipuolisen tiedon hankinnan ja tuottamisen. Näin oppilaat voivat entistä paremmin osallistua omien oppimisympäristöjensä kehittämiseen ja

valitsemiseen. Monipuolinen laitekanta tukee myös erilaisten viestintäkanavien ja -tyylien tarkoituksenmukaisen käytön harjoittelua.

Yläkoululaisten joustava ja monipuolinen tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävä opetus mahdollistetaan parhaiten, jos jokaisella oppilaalla on henkilökohtainen kannettava laite. Lisäksi yhteiskäyttöön tarvitaan myös yläkoulussa riittävä määrä erilaisia solukohtaisia laitteita. Kaikkien opetusryhmien käyttöön tarvitaan myös laite, jolla langaton verkko voidaan jakaa oppilaiden kannettaviin laitteisiin esimerkiksi silloin, kun ollaan opintoretellä vaikkapa keskellä metsää. Lastentarhanopettajien ja opettajien sujuva työskentely on mahdollista, kun jokaisella on käytettävissä henkilökohtainen kannettava laite. Jotta opettajien tietotekniset taidot pysyvät ajan tasalla nyt ja tulevaisuudessa sekä koulun laitteistot toimintakunnossa, tarvitaan resursseja opettajien laite- ja ohjelmistokoulutuksiin sekä laitteiden ylläpitoon ja huoltoon.

3.2 KOULUKESKUSTEN SOLUT

Tähän lukuun kuvataan sanoin ne pedagogiset ja toiminnalliset asiat, jotka näkyvät piirrettynä tilakorteissa.

1) KOULUN SYDÄN

Toiminnat

Kouluravintola

Keittiö

Yhteisökeittiö

Auditorioportaat

Näyttämö, jonka etureunassa kuoroportaat

Kirjasto mahdollisena tilavarauksena Tervakoskella

Musiikinluokat

Vaatesäilytys

Infopiste eli kouluemännän / -isännän tila

Yhteydet

Aukio on koko koulun sydän. Sitä kautta saavutaan kouluun. Aukiolle vievät kaikki tiet, sinne on kulkuyhteydet eri soluista.

Tässä solussa sijaitsee pääsisäänkäynti rakennukseen sekä infopiste. Vaatesäilytys on tarkoitettu koulun ulkopuolisille toimijoille. Varsinainen oppilaiden vaatesäilytys on jokaisessa solussa.

Kouluravintola kalustetaan siten, että sitä pystytään käyttämään eskarilaisista lukiolaisiin. Linjastot voidaan erottaa muusta kouluravintolan tilasta liukuovien tms. avulla. Kouluravintolaan tulee myös kabinetteja, joissa voidaan harjoitella rauhassa hyviä ruokailutapoja. Myös osa oppilaista tarvitsee pienempää ruokailuympäristöä sosiaalisten ja tunne-elämän pulmiensa vuoksi.

Kouluravintolan yhteyteen tulee erillinen, pienempi keittiö. Koulupäivien aikana tässä yhteisökeittiössä voidaan opiskella käytännössä arjen taitoja, ruokailuun sekä ruuanlaittoon liittyviä asioita. Valinnaisuuden lisääntyessä oppilaiden kiinnostus ruuanlaittoon näkyy tälläkin hetkellä jo vahvasti. Koulun tehtävä oppilaan arjen taitojen opettamisessa on merkittävä.

Iltaisin ja viikonloppuisin yhteisökeittiö on myös koulun ulkopuolisten toimijoiden käytössä. Seurat voivat järjestää kahvitteluja sekä valmistaa omia eväitänsä täällä. Myös koulun luokat ja oppilaskunta voivat järjestää täältä kahvitteluja tilaisuuksiin, jolloin he harjoittelevat yrittäjyyttä ja keräävät rahaa mahdollisiin luokkaretkiin tai hyväntekeväisyyskohteisiin.

Kouluravintolan läheisyydessä sijaitsee myös auditorioportaat sekä näyttämö. Myös musiikin luokka ja bänditila ovat kiinteästi lähellä näyttämöä. Auditorioportaita voidaan käyttää koulun sisäisiin infoihin sekä suurehkon oppilasmäärän opetustuokion/hetken tilana. Auditorioportaat ja kouluravintola toimivat koulutustilana myös suurissa tilaisuuksissa. Koska näyttämö avautuu auditorioportaiden eteen, toimii auditorioportaat katsomona. Näyttämöllä oppilaat voivat esittää omia näytelmiään, esitelmiään sekä musiikkiesityksiä. Auditorioportaat näyttämöineen musiikinluokan välittömässä läheisyydessä mahdollistavat esimerkiksi konserttien ja näytelmien esittämisen (esimerkiksi Sibeliusopisto, paikalliset teatteritoimijat, VOP).

Tämän tilan yhteydessä Tervakoskella on myös välitön kulku mahdolliseen kirjastoon. Kirjastoa käyttää koulupäivien aikana sekä oppilaat että ulkopuoliset käyttäjät. Kouluravintola yhteisökeittiöineen, auditorioportaat, musiikkiluokka, näyttämö (ja kirjasto) muodostavat koulun sydämen. Tämä tila on mahdollisimman paljon koko kylän käytössä.

Määrät / pinta-alat

Näyttämön tulee olla riittävän suuri, jotta sitä voidaan hyödyntää tanssiesityksissä, näytelmissä, musiikkiesityksissä isommallakin kokoonpanolla.

Musiikkiluokkien määrät ja pinta-alat kuvataan tarkemmin musiikkiluokkien solukuvauksessa.

Tervakoski

Kouluravintolaan mahtuu kerrallaan noin 200 ruokailijaa.

Auditorioportaille mahtuu 135 henkilöä.

Turenki

Kouluravintolaan mahtuu kerrallaan noin 325 ruokailijaa.

Auditorioportaille mahtuu 135 henkilöä.

Musiikkiluokat

Toiminnat

Musiikkiluokkia käyttävät pääasiassa oppilaat 3. luokalta alkaen.

Oppilaat liikkuvat joka tunti erilaisissa soittopisteissä. Siirtyminen soittimelta toiselle onnistuu turvallisesti ja vaivattomasti. Esim. musiikkiliikunnassa ja kuuntelutehtävissä liikkumisen tulee olla mahdollista. Tyhjää lattiatilaa siis tarvitaan. Luokan rakenteellinen muoto on suunniteltu toimivaksi, jotta monipuolinen työskentely onnistuu ja opiskelijoilla on esteetön näkyvyys ohjeisiin.

Musiikkiluokkien yhteydessä on varasto ja pienryhmätilat, joissa oppilaat voivat harjoitella stemmoja, työskennellä, antaa soittonäytteitä tai äänittää.

Määrät

Opetusryhmien koot sekä ala- että yläkoulussa ovat 25 oppilasta ja lukiossa opetusryhmän koko voi olla jopa 36 oppilasta. Alakoulussa esi -ja alkuopetustiloissa on oma musiikkitila, mutta myös 1.-2. -luokkalaisilla tulee olla mahdollisuus päästä soittamaan soittimia varsinaiseen musiikkiluokkaan. Yhtenäiskoulussa ja lukiossa on useita valinnaisainekursseja ops:ssa määritellyn tuntijaon mukaisten tuntien lisäksi. Lisäksi musiikkiluokissa järjestetään kerhotoimintaa (esim. bändit, kuorot, orkesteri) sekä kolmannen sektorin tarjoamaan musiikin opetusta normaalien oppituntien lisäksi.

Musiikkiluokkien koko tulee olla suurempi kuin tavallisen ryhmäopetustilan, koska luokkatilassa on pysyvästi esillä paljon isokokoisia soittimia. Ryhmämusisointi ja musiikkiliikunta vaativat tilaa toteutuakseen.

Tervakoski

Tervakoskella on yksi iso musiikinluokka, joka on jaettavissa kahteen osaan. Toisessa osassa on bändiopetustila, toista osaa hyödynnetään muussa musiikin opetuksessa.

Turenki

Turengissa tarvitaan kaksi musiikkitilaa vierekkäin.

Yhteydet

Musiikkiluokista on suora yhteys keskusaukiolla sijaitsevalle näyttämölle, josta soittimet voi helposti siirtää lavalle esityksiä varten. Näyttämön sivuilla on tilaa lavasteille tai esiintyjäryhmille, jossa he voivat odottaa vuoroaan ja saapua näyttämölle.

Muuta

Musiikkitiloissa on erinomainen äänieristys, akustiikka sekä valaistus. Musiikkiluokan huonekorkeus tulee olla riittävä musiikin opiskeluun (akustiikka). Äänentoistoon on kiinnitetty huomiota ja mahdollistettu monipuoliset ja kiinteät media/audioratkaisut.

Keskusaukion esiintymislavalla on otettu huomioon myös laaja kuuluvuus ja kaiun muuntaminen esim. käännettävillä akustiikkalevyillä.

2) OPETUSSOLUT

Opetussoluissa yleisesti toteutuu tiloille asetetut kolme vaatimusta. Soluihin tarvitaan sekä avointa, eriyttävää että muuntojoustavaa tilaa ja kalusteita, jotka mahdollistavat erilaiset ja joustavat opetus- ja oppimistavat.

2.1 Esi- ja alkuopetuksen ja iltapäivätoiminnan solun kuvaus

Toiminnat

Koulukeskuksissa sijaitsevat esi- ja alkuopetuksen sekä iltapäivätoiminnan yhteiset tilat. Soluista löytyy perusopetustilojen lisäksi pienryhmätiloja, joita käytetään oppilasryhmien eriyttämiseen, oppilashuoltoon ja neuvotteluihin. Solussa työskentelevällä henkilöstöllä olla oma tauko- ja työskentelytila, koska päivän toiminnot sisältävät paljon ulkoilua ja muita vaihtuvia toimintoja. Solussa on pikkukeittiö.

Jokaisessa esiopetusryhmässä on kaksi tilaa (esiopetustila+lepotila). Nämä tilat ovat muunneltavissa yhdeksi suureksi tilaksi.

Esi- alkuopetus luokkien 0-2 välillä toteutuu joustavasti. Yhteistyö eri ikäluokkien välillä on tiivistä ja monimuotoista. Jokaisen kerroksen solu on rakenteeltaan samankaltainen, jotta toimintojen suunnitteleminen ja toteuttaminen helpottuisi.

Iltapäivätoiminta tarvitsee molemmissa yksiköissä oman tilan toiminnalleen. Iltapäivätoiminta käyttää toiminnassaan myös monipuolisesti vapautuvia tiloja. Iltapäivätoiminnan henkilökunta käyttää myös esi- ja alkuopetussolun taukotiloja.

Esi- ja alkuopetussolun aulatilassa (Turengissa satupuortaat) ja Tervakoskella (yhteinen aula) on tarkoitus kokoontua oman solun esityshetkiin, musiikkiesityksiin, lukupiiriin tai teatteri- / mediaesityksiin. Omassa aulatilassa voidaan järjestää vanhempainilta tai yhteinen juhla. Yhteisessä aulassa on kiinteät äänentoisto- ja medialaitteet.

Määrät / pinta-alat

Tervakoski esiopetus ja 1. luokat ja ip

Tervakoski - esiopetus 3 x 25 oppilasta = 75 oppilasta

3 x 3 henkilöstöä = 9 henkilökuntaa

mahdollisesti 1-3 avustavaa henkilöstöä

Tervakoski - 1. luokat 3 x 25 oppilasta

3 luokanopettajaa + erityisopettaja

mahdollisesti 1-3 avustavaa henkilöstöä

Tervakoski ip-toiminta arvio 45 lasta eli kolme ryhmää

3 ohjaajaa

Turenki esiopetus, luokat 1-2 ja ip

Turenki - esiopetus 4 x 25 oppilasta = 100 oppilasta

4 x 3 henkilöstöä = 12-15 henkilökuntaa

mahdollisesti 1-5 avustavaa henkilöstöä

Turenki- ip-toiminta arvio 60 lasta eli neljä ryhmää

4 ohjaajaa

Turenki - 1. luokat 4 x 25 oppilasta

4 luokanopettajaa + 1 erityisluokanopettaja

mahdollisesti 1-3 ohjaajaa

Turenki - 2. luokat 4 x 25 oppilasta

4 luokanopettajaa + 1 erityisluokanopettaja

mahdollisesti 1-3 ohjaajaa

Liikuntasali   Turenki n. 100 m2
    Tervakoski n. 100 m2

Yhteydet

Esioppilaiden opetustilat sijaitsevat maantasossa helpon kulku- ja saattoliikenteen varmistamiseksi. Esi- ja alkuopetussolut sijaitsevat lähekkäin, ja niistä on hyvä yhteys kouluravintolaan ja koulun sydämeen.

Joustavassa toiminnassa kaikki solujen varastot ovat lähellä määriteltyjä ryhmätiloja. Esiopetuksen tilan läheisyydessä esim. patjavarastot ja erikoistilojen lähellä liikuntavälineet, musiikkivälineet. Taide- ja käsityötilat tarvitsevat tilaa kovalle ja pehmeille materiaaleille, iltapäivätoiminta oman varaston leluille yms.

Muuta

Huomioidaan, että esioppilaiden lepotilojen läheisyydessä ei ole meteliä aiheuttavia toimintatiloja (esim. liikuntasali).

2.2 Perussolu (Tervakoski 2-7 luokat, Turenki 3-6 luokat)

Toiminnot

Perussolun keskellä on yhteinen oppimistori. Jokaisesta solun oppimistilasta on pääsy oppimistorille. Oppimistoria voidaan käyttää yhteisenä oppimistilana, solun yhteisissä tapahtumissa, esityksissä ja aamunavauksissa.

Oppimistilat ovat muuntojoustavia. Oppimistilojen yhteydessä on pienryhmätyöskentelytiloja ja riittävä määrä varastoja. Solusta löytyy myös erityisopetuksen tiloja.

Perussolussa on kaksi erillistä henkilökunnan tilaa: työskentelytila ja neuvotteluhuone.

Määrät / pinta-alat

Tervakosken koulukeskuksessa on kahden luokkatason yhdistelmäsoluja (0-1 luokille, 2-3 luokille, 4-5 luokille, 6-7 luokille). Yhdessä solussa on noin 150 oppilasta, kuusi luokanopettajaa, erityisopettaja sekä kouluohjaaja.

Turengin koulukeskuksessa on yksi opetussolu luokkatasoa kohden 3.-6. luokilla. Yhdessä luokkatasossa on n. 100 oppilasta, neljä luokanopettajaa, erityisopettaja sekä kouluohjaaja.

Myös oppilashuollon henkilöstö hyödyntää solujen tiloja.

Yhteydet

Solusta pääsee joko toiseen soluun tai koko koulun yhteisiin tiloihin.

6.-7. luokkien solun erityispiirteet (Tervakoski)

Toiminnat

Solussa järjestetään 6. luokan opetus lukuun ottamatta erikoisluokkatiloja vaativaa opetusta. Lisäksi solussa on yläkoulun opetusta (esim. terveystieto ja opinto-ohjaus), erityisopetusta sekä kielten opetusta. Solun toiminnassa keskeistä on 6.- ja 7. luokkien opettajien ja oppilaiden välinen yhteistyö soveltuvissa oppiaineissa.

Määrät / pinta-alat

Kahdeksan 25 oppilaan perusopetustilaa sekä opetustiloihin liittyvät, eriyttävät ryhmätyötilat. Lisäksi solusta löytyy kaksi erityisopetustilaa, solussa toimivan henkilökunnan yhteissuunnittelutila, materiaalivarasto sekä oppimistori.

Yhteydet

Solu sijaitsee lähellä sekä luokanopettajien opetustiloja että aineenopettajien opetustiloja. Luokkatilat ja eriyttävät tilat sijaitsevat solussa siten, että yhteistyö ja joustavat opetusjärjestelyt ovat mahdollisia. Materiaalivarastosta on välitön kulkuyhteys vähintään yhteen opetustilaan (terveystiedon opetus).

2.4 Kielet (luokat 1.-6.)

Toiminnot

Soluun tarvitaan kaksi isompaa opetustilaa/luokkaa, joihin molempiin mahtuu luokallinen oppilaita (n.25). Luokat on sijoitettava vierekkäin, jotta samanaikaisopettajuus ja joustava ryhmittely mahdollistuvat.

Kielten opetukselle varattava rauhalliset, perinteiset luokkatilat, joita ei yhdistetä huonosti ääntä eristävillä ovi/seinäratkaisulla. Kielten opiskelussa tarkan kuulemisen merkitys korostuu, joten akustiikkaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Eri toimintojen yhtäaikaisuus (lukeminen, kuunteleminen, puhuminen, pelaaminen, esittäminen) edellyttää luokkatilojen yhteydessä olevia pienempiä työskentelytiloja, joihin on oltava näköyhteys isommasta luokkatilasta.

Määrät/pinta-alat

Kahden opetustilan / luokan yhteyteen tarvitaan lisäksi pienempiä työskentelytiloja suullisten viestintätaitojen harjoitteluun ja tallentamiseen sekä suullisen viestintätaidon näyttöihin (suulliset kokeet) soveltuvat tilat.

Yhteydet

Kielten luokat sijoitetaan Turengissa joko 4. tai 5. luokkien soluun tai niiden välittömään läheisyyteen. Tervakoskella luokat sijaitsevat 6.-7. luokkien solussa. Nämä tilat vastaavat alakoulun kielten ja muun suullisen viestinnän harjoittelun tarpeisiin.

2.5 Kielet ja humanistiset aineet

Toiminnot

Solussa opetetaan kieliä ja humanistisia aineita. Solusta löytyy opetustilojen lisäksi pientyöskentelytiloja, yhteinen aulatilat sekä yhdistetty varasto- ja työtila.

Määrät/pinta-alat

Tervakoski: Solusta löytyy 8 opetustilaa. Neljä 25 oppilaan opetustilaa ja neljä 36 luokkaa. Yo-kirjoituksia varten yhdistetään kaksi 36 oppilaan opetustilaa.

Turenki: Solusta löytyy 16 opetustilaa, joista yksitoista on 25 oppilaan opetustilaa ja viisi 36 oppilaan opetustilaa. Yo-kirjoituksia varten yhdistetään neljä 36 oppilaan opetustilaa.

Sekä Tervakoskella että Turengissa on opetustilojen lisäksi lukion aula-/lukutila sekä käsikirjasto.

Yhteydet

Pienryhmätilat sijaitsevat luokkien välittömässä läheisyydessä. Työtiloihin tulee olla kulku viereisistä luokista. Yo-kirjoituksia varten yhdistettävät opetustilat sijaitsevat solun rauhallisessa osassa, josta ei ole läpikulkua.

2.6 Luonnontieteet

2.6.1 Kokeellisen työskentelyn solu ja luonnontieteiden solu

Toiminnot

Laboratorio-opetustila on tila, jossa kokeellinen työskentely on mahdollista, mutta samassa tilassa tulee olla väljyyttä myös muuhun opetukseen. Solussa on yksi yhteinen varastotila, joka toimii myös opettajien työskentelytilana.

Määrät/pinta-alat

Tervakoski: Kolme 24 oppilaan opetustilaa ja yksi 36 oppilaan opetustila. Kaikkiin opetustiloihin kokeellisen työskentelyn tilat 18 oppilaalle.

Turenki: Kolme 24 oppilaan opetustilaa ja kaksi 36 oppilaan opetustilaa. Näihin kaikkiin opetustiloihin kokeellisen työskentelyn tilat 18 oppilaalle. Lisäksi kaksi 24 oppilaan opetustilaa ja kaksi 36 oppilaan opetustilaa muuhun opetukseen. Lisäksi solussa sijaitsee tietotekniikan opetustila 36 oppilaalle. Pienryhmätilat sijaitsevat opetustilojen välittömässä läheisyydessä.

Yhteydet

Välinevarastojen on oltava opetustilojen välittömässä yhteydessä.

2.6.2 Luonnontieteiden reaalisolu

Toiminnot

Tilat ovat muuntojoustavat. Lisäksi solun yhteiset pienryhmätilat tulisi olla opetustilojen välittömässä läheisyydessä. Solussa tulee olla materiaalivarasto, johon varataan tilaa myös opettajien valmistelu- ja suunnittelutyölle.

Määrät/pinta-alat

Tervakoski: Kaksi opetustilaa, joista kahdessa tilassa paikka 24 oppilaalle ja yhdessä tilassa paikka 36 oppilaalle.

Yhteydet

Solu on luonnontieteiden kokeellisen solun välittömässä läheisyydessä, koska soluja käyttävät opettajat ovat pääosin samoja. Reaalisolun pienryhmätilojen sekä materiaalivaraston tulee olla kaikkien solun opetustilojen läheisyydessä.

2.7 Taito- ja taideainesolu

Toiminnot

Opetusta annetaan käsityön (kovat ja pehmeät materiaalit), kotitalouden ja kuvataiteen opetustiloissa, niiden lähetyvillä olevissa pienryhmätiloissa sekä yhteisessä aulatilassa. Solussa sijaitsee lisäksi media- ja teknologiatila sekä opettajien suunnittelu- ja työskentelytila.

Taito- ja taideaineiden solu on koulun kaikkien ikäluokkien sekä iltakäyttäjien käytössä. Yhteinen oppimistori mahdollistaa sujuvan yhteistyön eri taito- ja taideaineiden välillä.

Varasto- ja säilytystilaa tarvitaan erilaisten materiaalien ja tarvikkeiden ja latausekä keskeneräisten oppilastöiden säilytystä varten. Iltakäyttäjille tulee varata omat varastotilat.

Määrät/pinta-alat

Käsityö

Kovat materiaalit

- kolme verstassalia, joista yksi alakoululle, yksi ala- ja yläkoulun yhteiskäyttöön sekä metallityöosasto

- lisäksi: konesali, kuumakäsittelytila, pintakäsittelytila, pölytyötila, opettajan valvontatila
- varastotilaa sekä koululle että iltakäyttäjille
- suositus 16 oppilasta / ryhmä

Pehmeät materiaalit

- kaksi opetustilaa, jotka voivat olla osittain yhdistettävissä
- varastotilaa kahdelle opetustilalle yhteisesti
- suositus 16 oppilasta / ryhmä

Kotitalous

- Kaksi opetustilaa, joissa on vaatehuoltotilat
- Tilat elintarvike- ym. varastoille, kylmiölle ja eteiselle.
- suositus 16 oppilasta / ryhmä

Kuvataide

- Kaksi opetustilaa
- Lisäksi: pimennettävä märkätila, keramiikkauunitila savitöiden tekemiseen, pienryhmä- ja green screen -tila (myös virtuaalisen todellisuuden sovellusten käyttö)
- Varastotilaa molempien luokkien yhteyteen
- Oppilasmääräsuositus 25 oppilasta peruskoulu / 36 lukio.

Yhteisiä tiloja:

- Teknologian ja median opetustila
- Aula- ja eteistilat, vaatesäilytysmahdollisuus
- Opettajien työ- ja suunnittelutilat 4-6 opettajalle
- Oppilaiden työ- ja suunnittelutilat
- Henkilöstön wc-tilat

Yhteydet

Taito- ja taidesoluun pitää olla sujuva kulkuyhteys kaikilla oppilailla eri puolilta koulukeskusta, sisältä ja ulkoa. Osassa tiloja toimitaan kengät jalassa, osassa ilman jalkineita.

Solun sisällä pitää päästä siirtymään joustavasti tilasta toiseen. Käsityön opetustilat (kovat ja pehmeät materiaalit) on oltava lähekkäin ja siirtymisen tilasta toiseen on oltava sujuvaa. Opettajan pystyttävä valvomaan tiloja samanaikaisesti. Tunneilla käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja. Märkätila on kuvataiteen ja tekstiilityön yhteiskäytössä.

Taito- ja taidesolun luokat sijaitsevat maatasoyhteydellä siten, että tarvikkeiden kuljetukset sujuvat ja materiaalityötoimitukset saadaan tarvittaessa kuorma-autolla

perille luokan välittömään läheisyyteen. Myös muun huoltoliikenteen (jätekuljetukset) on päästävä lähelle luokkia.

1.4. Muuta:

Käsityöluokat (kovat materiaalit) on sijoitettava siten, ettei meluhaittaa aiheudu muille aineluokille.

Luokat tulisi sijoittaa siten, että varsinkin kuvataiteen ja pehmeiden materiaalien käsityötiloihin saadaan runsaasti luonnonvaloa.

Tiloja käyttävät sekä ala- että yläkoulun oppilaat yhtäaikaaisesti. Tämä tulee huomioida yhteistilojen suunnittelussa.

Käsityöopetuksessa on työturvallisuuden kannalta välttämätöntä, että kaikki oppilaiden käyttämät tilat ovat lähellä toisiaan ja hyvin valvottavissa. Konesalissa pitää erottaa esim. lasiseinällä tila, jossa alakoulun oppilaat voivat turvallisesti työskennellä esim. pylväsporakoneilla ja konelehtisahoilla.

2.8 Oppimisen tuki ja erityisopetus

Toiminnot

Erytisopetusta on karkeasti luokiteltuna osa-aikaista ja luokkamuotoista. Osa-aikaisessa erityisopetuksessa erityisopettaja toimii joko luokanopettajan kanssa 1) samanaikaisopettajana 2) opettaa pieniä, vaihtuvia ryhmiä tai 3) antaa yksilöllistä kuntoutusta. Luokkamuotoisessa erityisopetuksessa oppilaat opiskelevat pääsääntöisesti pienessä ryhmässä (noin kymmenen oppilasta) erityisopettajan opetuksessa.

Pienluokka ja Jopo-luokka (Tervakoski)

Annetaan opetusta luokkamuotoisessa pienopetusryhmässä. Tuetaan ja kannustetaan yksilöllisesti oppilaiden itsetuntoa ja kasvua, opetellaan opiskelutekniikoita ja opitaan arkipäivän taitoja. Käydään peruskoulua yksilöllisemmin.

Kuntouttava luokka (Tervakoski)

Tuetaan oppilasta sekä perhettä yksilöllisemmin ja vahvemmin monialaisesti, varmistetaan koulunkäynnin rutiineja sekä koulupolun sujuvuutta. Oppilaat opiskelevat kuntouttavassa luokassa keskimäärin 3 kk- yhteen lukuvuoteen. Luokka toimii luokkamuotoisen erityisopetuksen tavoin.

Tilojen pitää olla myös muuntojoustavia ja rauhallisia mahdollistaen opettajien yhteistyön sekä joustavat ryhmittelyt.

Osa-aikainen erityisopetus (Turenki ja Tervakoski)

Oppilas saa tukea oppimisvaikeuksiin osa-aikaisesti tarpeen mukaan.

Tervakoski

Tervakoskella luokkamuotoiset erityisopetustilat sijoittuvat useaan eri soluun tarpeen mukaan. Pienluokka ja Jopo-luokka sijaitsevat toistensa läheisyydessä samassa solussa. Kuntouttava luokka sijaitsee etäämmällä näistä, mahdollisesti E-siivessä.

Osa-aikaisen erityisopetuksen opetustilat sijaitsevat perusopetussoluissa.

Turenki

Turengissa luokkamuotoiset (myös valmistava opetus) erityisopetustilat sijoittuvat useaan eri soluun tarpeen mukaan. Yläkoulun osa-aikaisen erityisopetuksen tilat sijaitsevat vierekkäin keskeisellä paikalla yleisopetuksen tilojen lähellä. Haukankallion erityisopetustilat muodostavat oman kokonaisuutensa. Osa-aikaisen erityisopetuksen opetustilat sijaitsevat perusopetussoluissa.

Määrät/pinta-alat

Tervakoski

Jopo-luokka, yhteensä 1 iso opetustila

- oma pientyöskentelytila
- mitoitus 5 neliömetriä / oppilas
- invavessa
- apuvälinevarasto

Kuntouttava luokka, yksi iso opetustila

- lisäksi oma pientyöskentelytila
- mitoitus 5 neliömetriä / oppilas
- kotikeittiö
- neuvottelutila läheisyydessä

Turenki

Haukankallion luokat, neljä isoa opetustilaa

- mitoitus 5 neliömetriä / oppilas
- lisäksi oma pikkukeittiö

- neuvottelutila
- henkilöstön suunnittelu- ja työskentelytila

Luokkamuotoisen ja osa-aikaisen erityisopetuksen tilat molemmissa taajamissa

- sijaitsevat pääasiassa perusopetussoluissa
- lisäksi oma pientyöskentelytila
- mitoitus 5 neliometriä / oppilas
- invavessa
- apuvälinevarasto

Yhteydet

Tervakosken jopo- ja yläkoulun pienluokka sijaitsevat samassa solussa siten, että koulukeskuksen oppilaat pääsevät sinne helposti koulukeskuksen muista tiloista.

Tervakosken kuntouttava luokka tarvitsee oman sisäänkäynnin ja mahdollisuuden siihen, että luokan oppilailla on oma ympäristö, johon ei koulukeskuksen toiminta vaikuta.

Turengin yläkoulun osa-aikaisen erityisopetuksen tilat sijaitsevat vierekkäin keskeisellä paikalla, ja niistä on helppo kulkuyhteys koulun tiloihin.

Turengissa Haukankallion koulun opetustilat sijoitetaan niin, että koulun kaikki toiminnot ovat helposti tavoitettavissa.

2.9 Hallintosolu

Toiminnot

Solussa sijaitsevat opinto-ohjaajien, koulusihteerien ja esihenkilöiden työskentelytilat sekä henkilöstön tauko-, sosiaali- ja työskentelytilat.

Määrät/pinta-alat

Tervakoski

Seitsemälle henkilölle työskentelytilat sekä noin 70-80 henkilölle tauko-, työskentely- ja sosiaalitilat.

Turenki

Kahdeksalle henkilölle työskentelytilat sekä noin 100 henkilölle tauko-, työskentely- ja sosiaalitilat.

Yhteydet

Hallintosolun tulee sijaita keskeisellä paikalla koulurakennuksessa. Rehtorien, koulusihteerin ja opinto-ohjaajien tilojen tulee olla helposti saavutettavissa.

3. Oppilashuoltosolu eli oppilaiden perhekeskus

Tämä solu sijaitsee Tervakoskella **E-siivessä** (vanha lukio). Samaan siipeen on suunniteltu myös tietotekniikan opetusluokka, kuntouttava luokka, nuorisotoimen tila sekä kirjasto.

Toiminnot

Koulukeskuksissa sijaitsee oppilaiden/opiskelijoiden perhekeskus eli koululta löytyy oppilashuollon yhteiset tilat, joita käyttävät kuraattorit, psykologit, koululääkäri, terveydenhoitajat sekä vierailevat työntekijät (esim. toimintaterapeutti, puheterapeutti, lastenneurologi, lastensuojeluntyöntekijä). Solusta löytyy oppilaille ja perheille yhteinen odotustila, johon saadaan yksityisyyttä tilanjakajilla. Terveydenhoitajien työhuoneiden vieressä sijaitsevat lepohuoneet sairaille oppilaille ja ensiapua varten.

Solusta löytyy työntekijöiden yhteinen varasto. Solun yhteisessä WC-tilassa on myös suihku. Henkilökunnalle solusta löytyy oma WC-tila.

Lisäksi solussa sijaitsee neuvottelutila.

Määrät/pinta-alat

Kouluterveydenhoitaja- ja koululääkäriresurssi lasketaan seuraavasti:

- Kouluterveydenhoitaja / noin 500 oppilasta
- Koululääkäri /noin 2000 oppilasta
- Kuraattori / noin 800 oppilasta
- Koulupsykologi/nuorten psykologi noin 600/800 oppilasta

Yhteydet

Oppilashuoltosoluun / koululaisten perhekeskukseen on oma sisäänkäynti ulkoa, koska solussa käy asiakkaita myös koulujen loma-ajalla. Solun tulee olla helposti saavutettavissa esimerkiksi kiireellisen hoidon takia.

Kaikkien koulu- ja opiskelijaterveydenhoitajien huoneiden on sijaittava vierekkäin. Työntekijät auttavat toisiaan kiire- ja hätätilanteissa, konsultoivat toisiaan tarvittaessa ja työskentelevät yhteistyössä koululääkärin kanssa.

Lääkärin ja terveydenhoitajien huoneiden välissä on väliovi, joka toimii myös tarvittaessa työntekijän hätäpoistumistienä.

Terveydenhoitajan työhuone ja asiakkaiden lepohuone sijaitsevat vierekkäin ja niiden välissä on väliovi.

On tärkeää, että oppilashuollon tiloista voi tarvittaessa, esim. kesäaikaan, saada suljettua kulku koulun muihin tiloihin.

4. LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUS

Janakkalan koulukeskusten hankesuunnittelua varten jokaiselle esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion oppilaalle ja opiskelijalle annettiin mahdollisuus esittää toiveita ja ajatuksia tulevia oppimisympäristöjä ajatellen. Jokainen yksikkö toteutti lasten ja nuorten kuulemisen haluamallaan tavalla. Esiopetuksessa olevat lapset piirsivät aiheesta "Unelmien koulu". Piirustuksiin lisättiin tekstinä lasten toiveita ja näkemyksiä. Myös huoltajat saivat kirjata ajatuksiaan lasten piirustusten kääntöpuolelle. Perusopetuksessa olevat lapset ja nuoret työstivät samaa aihetta eri tavoin. Esimerkiksi Turengin koulussa jokaisessa luokassa pohdittiin keskustellen unelmien oppimisympäristöjä. Keskusteluissa esiin nousseet asiat kirjattiin opettajan johdolla ylös. Tervakosken yhteiskoulussa puolestaan jokainen luokka jaettiin pienryhmiin. Ryhmät tuottivat oppitunnin aikana mm. tekstejä, ajatuskarttoja ja piirroksia asioista, joita unelmien koulussa tulisi olla. Oppilaskunnan hallitus koosti ryhmien töistä vielä yhteenvedon. Lasten ja nuorten työskentelyn jälkeen jokaisessa yksikössä esiin tulleista ajatuksista tehtiin yksikkökohtaiset koosteet. Näin lasten ja nuorten näkemykset ovat mukana jo hankesuunnittelua tehtäessä. Seuraavaksi esitetään Janakkalan kunnan esiopetuksen, Tanttalan koulun, Tervakosken koulun, Turengin koulun, Tervakosken yhteiskoulun sekä Turengin yhteiskoulun toimittamista yksikkökohtaisista koosteista tehty yhteenveto.

Kaikenikäiset lapset ja nuoret näyttävät arvostavan viihtyisää ja valoisaa kouluympäristöä. Oppimisympäristön pitää olla siisti ja turvallinen sekä sisäilman tulee olla puhdas. Tilojen tulee mahdollistaa sekä monenlaiset tavat oppia että monipuolisen tunti- ja välituntiliikunnan. Varsinkin esiopetusikäisten lasten piirroksissa nousi esille toive, että eskarissa tulisi olla riittävästi tilaa ja välineitä ennen kaikkea leikkimiseen niin ulkona kuin sisällä. Toisaalta sisälle toivottiin paikkoja, joissa voi tehdä koulumaisempia asioita kuten äidinkieltä ja matematiikkaa tai askartelua. Myös erilaisia teemahuoneita toivottiin kuten pimeä huone aartenetsintään, nikkarointipaja, ompelupaja, käsityöhuone, askarteluhuone, musiikkiluokka, leikkihuone, jossa olisi pallomeri, peilihuone, vesipuisto, planetaario,

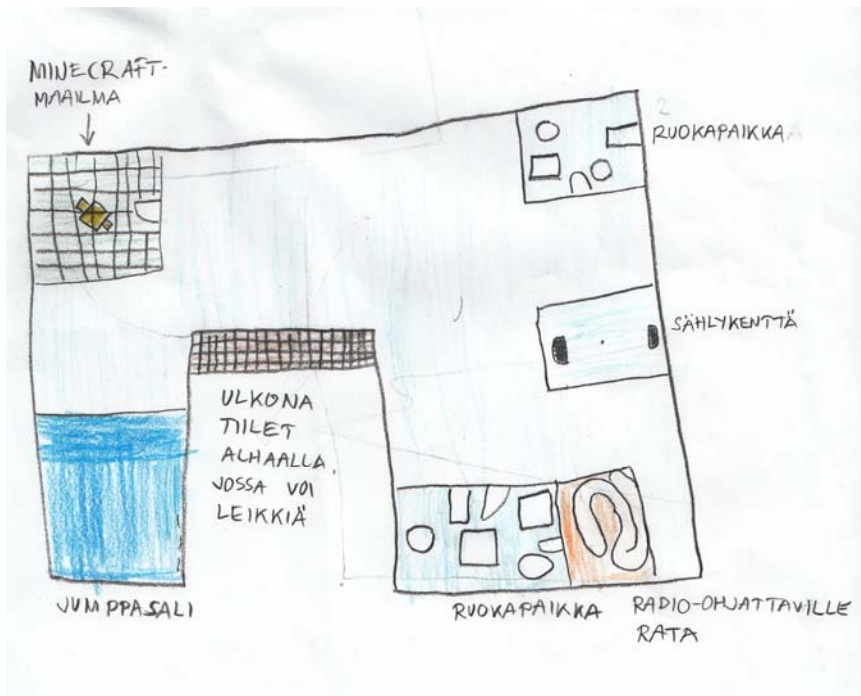
matikkahuone, kirjasto, rentoutumispaikka (ei nukkaria), huone, jossa olisi radio-ohjattavien lelujen ratoja sekä jumppasali ja uimahalli.

Myös alakouluikäisillä eri toimintoihin soveltuvat tilat nousivat esille. Mainintoja saivat kuvaamataidon, musiikin ja kemian opetukseen soveltuvat tilat. Lisäksi kaivattiin erilaisia pienryhmätiloja sekä yksinäiseen rauhalliseen työskentelyyn soveltuvia tiloja. Mainintoja saivat mm. musiikkihuone, lukuhuone ja rauhoittumistila. Myös alakoululaiset toivoivat runsaasti tilaa ja välineitä leikkiin ja peleihin sekä liikuntaan. Kirjasto, näyttämö, rauhallinen ruokailutila, temppuiluhuone kiipeilyyn ja hyppimiseen, liikuntasali, tietokonehuone ja elokuvateatteri osana koulurakennusta saivat myös mainintoja. Opetustiloihin oppilaat toivoivat riittävästi digilaitteita tai tietokoneita sekä nopeaa nettiä.

Sekä alakoululaisten että yläkoululaisten toiveissa korostui useampaan otteeseen oma lukollinen kaappi henkilökohtaisten tavaroiden ja vaatteiden säilytykseen. Yläkoululaisten mielestä kaapin tulisi olla niin iso, että sinne mahtuisi tarvittaessa vaikka mopon kypärä, luistinkassi tai sählymaila. Toive koulun kengättömyydestä esiintyi varsinkin alakouluikäisillä. Koululaisten ajatuksissa näkyi toive eri-ikäisten oppilaiden sijoittumisesta koulurakennuksessa eri kerroksiin ja eri piha-alueille. Kaiken ikäiset oppilaat toivoivat rakennukseen kahvilaa tai muuta mahdollisuutta ostaa välipalaa vaikkapa automaatista vielä koulupäivän jälkeen. WC-tiloja toivottiin riittävästi oppilasmäärään nähden. Niiden tulisi olla siistejä ja alakouluikäisten mielestä WC-kalusteiden sopivaan korkeuteen pitäisi kiinnittää huomiota. Myös vesiautomaatteja tai muita juomapisteitä toivottiin koulun yhteisiin tiloihin.

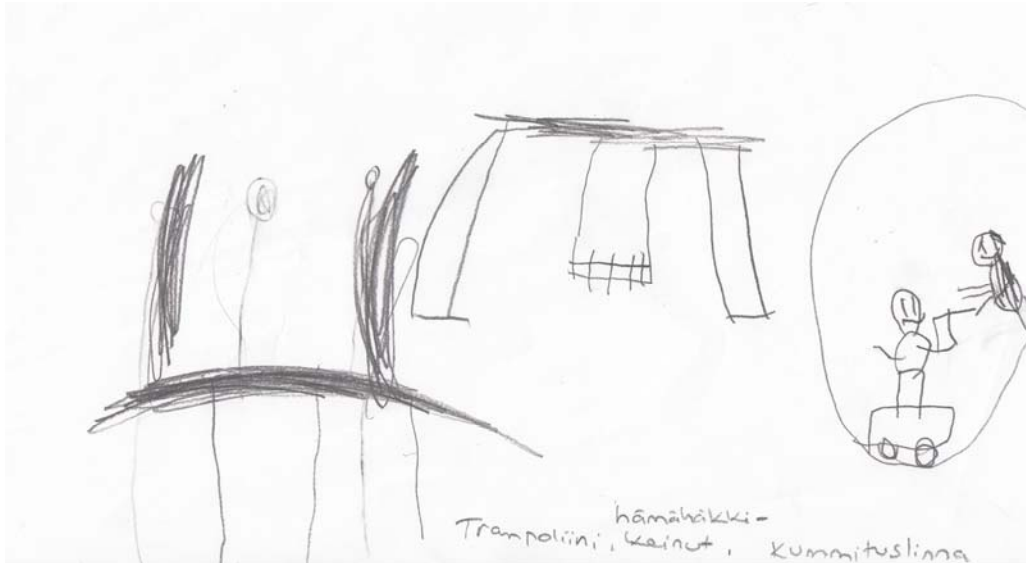

Yläkoulujen oppilaiden mielestä pistorasioita laitteiden lataamista varten tarvitaan runsaasti. Toimiva, katkeamaton, langaton verkkoyhteys koettiin myös tärkeäksi. Osa nuorista toivoi perinteisestä luokahuoneesta poikkeavia oppimisympäristöjä tai opiskelutiloja, joita voisi tarvittaessa jakaa useampaan osaan esim. siirreltävillä väliseinillä. Myös vapaata viihtyisää oleskelutilaa koulun yhteisissä tiloissa toivottiin. Yhteisissä tiloissa saisi olla työskentelytiloja esim. nurkkauksia tai "koppeja", joissa voisi tehdä vaikkapa läksyjä koulukuljetusta odottaessa. Lisäksi toivottiin, että yhteisissä tiloissa olevia työskentelypisteitä voitaisiin hyödyntää myös oppituntien aikana.

Lapsilla ja nuorilla oli valtavasti ideoita ja näkemyksiä oppimisympäristöjen kalustamiseen ja sisustamiseen liittyen. Koulurakennuksen sisätilojen värimaailmasta osa toivoi miellyttävää ja hillittyä, toiset värikästä. Koulu ei kuitenkaan saisi olla väritykseltään ja sisustukseltaan tylsä. Osa ideoi teemavärein erottuvia tiloja eri-ikäisille oppilaille. Lasten ja nuorten omille taideteoksille toivottiin seinätilaa. Ulkoseinän materiaaleiksi mainintoja tuli laidasta laitaan - osa halusi kivirakennuksen, osa piti enemmän puusta tai hirrestä. Yläkoululaisten mielestä ulkoseinän värimaailma voisi olla hillitty tai luonnollinen, niin että esim. puun kuviointi olisi erotettavissa.

Kalustuksessa lasten ja nuorten ajatuksissa korostuivat erilaisiin toimintoihin soveltuvat istuimet ja työskentelytasot. Kalusteisiin toivottiin myös säätämismahdollisuutta. Kalustetoiveissa mainintoja saivat sohvot, säkkituolit, jumppapallot, pyörivät tuolit, pehmustetut tuolit, hierova tuoli, tynnyt, patjat, silityöskentelytasot, työpöydät, joissa on pyörät alla sekä korkeat pöydät ja

baarijakkarat ikkunanäkymällä. Sisätiloihin toivottiin viherkasveja tuomaan viihtyisyyttä. Yläkoululaiset ideoivat omaa puutarhaseinää tai kasvihuonetta biologian tai kotitalouden käyttöön. Eskarilaiset ja alakoululaiset toivoivat kouluun oikeaa akvaarioita. Sisälle toivottiin myös tilaa pingispöydälle, biljardipöydälle ja ilmakiekolle. Erityisesti liikuntatiloihin toivottiin sählykenttää, kiipeilyseinää, volttimonttua, Tarzan-köysiä, renkaita, nyrkkeilysäkkejä ja paljon liikuntaan soveltuvia välineitä. Yläkoululaiset toivoivat liikuntatiloihin hyviä pukuhuoneita ja kuntosalia.

Pihoille toivottiin omia alueita pienemmille ja isommille oppilaille. Piha-alueille lapset ja nuoret ideoivat hyvin monenlaisia toimintoja. Kaikenikäisten toiveissa oli, että koulun lähellä olisi kasvillisuutta ja luontoa tai oma lähimetsä. Erilaiset puut varsinkin omenapuut sekä marjapensaat mainittiin erityisinä istutustoiveina. Pihalle haluttiin penkkejä ja pöytäryhmiä yleiseen oleskeluun. Nuorempien lasten pihaideoissa toistuivat toiveet leikkimökistä, erilaisista keinuista ja liukumäistä, trampoliinista tai pomppulinnasta. Alakoululaisten toiveena olivat isot kiipeilytelineet esim. kiipeilylohikäärme ja erilaiset keinut. Koululaiset toivoivat ulos parkour-rataa, hyviä pallopelimahdollisuuksia kaikkiin pallopeleihin, koripallokenttää, ministadionhäkkiä, sulkapallo-/tennisverkkoa, skuutti- ja skeittialuetta, seikkailupuistoa, trampoliineja, juoksuratoja, tekonurmikenttää ja lätkäkaukaloa. Myös kaverikioski mainittiin lasten pihatoiveissa. Yläkoululaiset toivoivat myös pihalle palloilukenttiä, koripallokoreja, keinuja, pihakuntoilulaitteita ja luistelukenttää. Osa yläkoululaisista halusi kiipeilytelineitä myös yläkoululaisten käyttöön, osan mielestä kiipeilytelineet taas soveltuvat paremmin alakoululaisten pihalle. Pihalle toivottiin kunnollisia katoksia polkupyörille ja mopoille. Lasten ja nuorten mielestä katoksissa saisi olla myös valvontakamerat. Kuljetusoppilaat

puolestaan esittivät toiveen katetusta ja lämpimästä odotustilasta, josta olisi suora näköyhteys pysäkille.

Teknologian osalta lasten ja nuorten toiveissa korostui opetuksessa käytettävien laitteiden riittävä lukumäärä ja toimiva verkkoyhteys. Esikoululaiset toivoivat iPadeja, tietokoneita, "pleikkareita" ja televisioita omiin tiloihinsa. Koululaiset puolestaan toivoivat kannettavien laitteiden ja älytaulujen lisäksi tilavaa tietokoneluokkaa ja nopeita koneita.

5. LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Lapsivaikutusten arvioinnissa arvioidaan päätöksen, toimenpiteen tai toiminnan vaikutuksia lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Lapsivaikutusten arvioinnin ohjeistukset pohjautuvat YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Erityisen merkittävässä roolissa ovat sopimuksen yleisperiaatteet; lapsen edun huomioiminen, syrjimättömyys, oikeus kehittymiseen ja oikeus tulla kuulluksi.

Lapsivaikutusten arvioinnilla pyritään saamaan tietoa odotetuista ja odottamattomista vaikutuksista päätöksenteon tueksi. Arviointi antaa lasten parissa toimiville aikuisille ja päättäjille tietoa päätöksen vaikutuksista lasten/perheiden arkeen ja myös lasten odotuksista ja huolista, jotka liittyvät mahdolliseen muutokseen.

Koulukeskusten yhteydessä ratkaistaan Haukankallion koulun erityisluokkien sijainti. Tällä hetkellä ne ovat Leppäkosken koulun yhteydessä. Erityisopettajista muodostunut työryhmä ja hankesuunnitelman pedagoginen ryhmä pohtivat erityisluokkien sijoittamista. Päävaihtoehtoiksi jäivät luokkien sijoittuminen Leppäkosken koulun yhteyteen tai niiden siirtäminen Turengin koulukeskukseen.

Lapsivaikutusten arviointi koostuu Haukankallion koulun oppilaiden ja huoltajien ajatuksista (5.1) ja erityisopettajista koostuneen ryhmän pohdinnoista (5.2).

5.1 Haukankallion koulun oppilaiden ja huoltajien kuuleminen

Haukankallion koulun oppilaita kuultiin 27.4.2018. Tilaisuus järjestettiin niin, että kaikki koulun oppilaat ja opettajat kokoontuivat yhteen luokkaan oppitunnin ajaksi. Oppilaat järjestäytyivät opettajien johdolla pieniin ryhmiin. Sivistystoimen kehittämispäällikkö Jaana Koski kertoi miksi olimme koolla ja mitä oli tarkoitus tehdä. LAPE -hankkeen suunnittelija Mimosa Koskimies ohjeisti ja johti ryhmätyöt. LAPE -hanke on yksi maamme hallituksen kärkihankkeista. Se tarkoittaa lapsi- ja

perhepalvelujen muutosohjelmaa. Oma Hämeellä on oma LAPE -kehittämishjelma, jossa työskentelee mm. kaksi suunnittelijaa. Lapsivaikutusten arvioinnin lisääminen päätösten yhteydessä on yksi hankkeen tehtävistä.

Lasten kuulemisen kulku

1) Esittäytyminen, miksi ollaan koolla ja työskentelyn kulku

2) Ryhmätyöskentelyä: Mistä asioista muodostuu minun hyvä koulu? Mitkä ovat minulle tärkeitä asioita koulussa? Oppilaiden esille nostamat asiat kerättiin post it -lapuille ja luettiin ääneen.

3) Ryhmätyöskentelyä: Mitkä ovat eri vaihtoehtojen hyvät ja huonot puolet (+/-).
Vaihtoehto A) Lapset jatkavat koulunkäyntiä Leppäkosken koulun yhteydessä.
Vaihtoehto B) Lapset siirtyvät Turengissa olevaan kouluun opiskelemaan. Oppilaiden esille nostamat asiat kerättiin post it -lapuille ja luettiin ääneen.

Oppilaita rohkaistiin kertomaan näkemyksiään, toiveitaan ja odotuksiaan tulevaisuuden suhteen. Kaikille annettiin ryhmätöiden kautta mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja ajatuksensa.

Ennen oppilaiden kuulemistä koulunjohtaja Niko Partanen tiedotti asiasta huoltajia ja pyysi myös heitä ottamaan kantaa asiaan. Neljä huoltajaa antoi mielipiteensä kirjallisesti.

5.1.1 Haukankallion oppilaiden (1.- 9. -luokkalaiset) mielipiteet

Ensimmäisen ryhmätyöskentelyn tulokset:

Mistä asioista muodostuu minun hyvä koulu ja koulupäivä? Mitkä ovat minulle tärkeitä asioita koulussa?

YMPÄRISTÖ, TILAT JA VÄLINEET	YMPÄRISTÖ, TILAT JA VÄLINEET
Liukumäki, joka olisi isompi Kiipeilyteline Välituntialueella kiipeilyteline Kunnon leikkitala Iso liikuntasali Iso sali Iso jalkapallokenttä Värikkäät luokat Skeittirampit Kuntosali Mehuautomaatti TV Pelikone Kauppa vieressä	Uima-allas Uima-allas Uimahalli Palju Kylpylä Jäähalli Jäähalli Hevostalli Golfkenttä Tupakkapaikka Röökipaikka Liukuportaat Autokauppa

<p>KAVERIT</p> <p>Että on kavereita Kivat kaverit Kaverit Kaverit Kaverit Kaverit</p>	<p>KOULUMATKA</p> <p>Koulu lähellä kotia Pieni matka Koulu olisi hyvien kulkuyhteyksien päässä</p>
---	--

<p>OPETTAJAT JA OPETUS</p> <p>Ei läksyjä Että ei tulisi läksyjä Vähemmän matikkaa Liikunta Enemmän liikuntaa Saa askarella mitä vain Ruotsi on kivaa On hyvin pieni ryhmä, se on hyvä asia Toivoisin, että koulussa saisi opiskella kolmatta kieltä valinnoissa Enemmän kieliä Toivoisin, että koulussa olisi vähemmän liikuntaa Luokka olisi iso</p>	<p>RUOKA</p> <p>Parempaa ruokaa Hyvä ruoka Hyvää ruokaa Hyvää ruokaa Hyvää ruokaa Hyvä ruoka Hyvä ruoka Ruoka Parempi kouluruoka Ei keittopäiviä Hernekeitto Kalakeitto</p>
<p>ILMAPIIRI</p> <p>Kiva koulu Bingo joka perjantai Kaikkien hermoille käyvät tyypit pois koulusta Kiva välitunti Kivat välituntipelit</p>	<p>MUUT</p> <p>Tämä koulu on pieni, se on hyvä asia Tämä koulu on hyvin pieni, se on hyvä asia Saa käyttää puhelinta Saa käyttää puhelinta Puhelimen käyttö sallittu Saa olla kännykällä Koulu pois</p>

Toisen ryhmätyöskentelyn tulokset:

Yhteenveto vaihtoehdoista A ja B:

Vaihtoehto A. Olemassa oleva koulu pysyy ja lapset jatkavat koulunkäyntiä Leppäkosken koulun yhteydessä

(+) Hyvää ja Säilytettävää

Pieni koulu. Rauhallisempaa. Pääsee luokasta toiseen. Ei eksy. Kaverit. Kaverit. On paljon kavereita. Kaikki tuntee toisensa. Saa olla isompien kanssa. Kivoja opettajia. Englannin ja ruotsin opiskelua on enemmän. Iso piha. Jalkapallokenttä. Koriskenttä. Hyvää ruokaa.

(-) Huonoja puolia/kaipaa muutosta

Liian pieni koulu. Liian pieni piha. Leikkitilat pienet. Liian pitkät matkat. Keskellä ei mitään. Liian kaukana keskustasta. Pieni liikuntasali. Ei ole sauna. Ei ole tyttöjä yläasteella. Paremmat diskot. Liikaa rajoja ulkona. Liikaa sääntöjä. Liian tiukat säännöt. Ei saa käyttää puhelinta. Opet ragee helposti. Ärsyttäviä tyyppejä. Homekoulu. Paha ruokaa.

Vaihtoehto B. Lapset siirtyvät uuteen Turenngissa olevaan kouluun opiskelemaan

(+) Hyviä puolia

Paljon uusia kavereita. Enemmän oman ikäisiä. Ei ärsyttäviä tyyppejä. Isompi koulu. Iso piha. Paremmat tilat. isompi sali. Parempi liikuntasali. Kuntosali. Nykyaikaisempi. Hyvä sisustus. Tietokone. Lyhyempi koulumatka turenkilaisilla. Pieni matka. Ei niin paljon rajoja. Ehkä saa käyttää puhelinta. Raikkaampi ilma. Kasvimaa. Parempaa perunaa

(-) Huonoja puolia/huolestuttaa

Liikaa oppilaita. Liian paljon oppilaita. Eri opettajia. Opet vaihtuisi. Pitkä matka. Tervalaisille pidempi matka. Isot luokat. Eksyy. Ei löydä luokkiin, koska se on niin iso paikka. Pieni on kiva. En pidä isoista kouluista. Meteliä. Liikaa meteliä

5.1.2 Huoltajien mielipiteet

Vain neljä huoltajaa kertoi kirjallisesti mielipiteensä. Tämän johdosta tuloksia ei voida pitää kattavina.

Yhteenveto vastauksista:

Hyviä asioita, jos Haukankallion luokat jäävät Leppäkosken koulun yhteyteen:

Pieni yhteisö hyvä ja merkityksellinen. Opetus laadukasta. Opettaja merkittävä henkilö ja tuki lapsen elämässä. Vanha koulu miljöönä arvokas. Oppimistulokset parempia. Ystävyyssuhteiden luominen helpompaa vertaisryhmässä. Itsetunnon positiivinen kehittyminen. Ympäristö.

Huolet ja pelot, jos Haukankallion luokat siirtyvät Turenkiin:

Erityislapset eivät pärjää isossa koulussa. Kiusaaminen lisääntyy. Eriarvoistuminen lisääntyy. Oppilaat eivät hahmota isoa koulua, jolloin liikkuminen hankalaa. Koko henkilökunta ei tunne kaikkia oppilaita. Kiusaamiset jää selvittämättä. Oppilasta ei kuulla. Erityislapsille ei kehity positiivista itsetuntoa. Etelä-Janakkalasta on pitkä matka ja se on rankka erityislapsille ja lisäksi koulupäivän pituus kasvaa.

Tärkeitä asioita molempien vaihtoehtojen kohdalla:

Jos luokat siirtyvät, niin kaikki luokat. Tuki ja arki ovat toimivat. Aikuisten pitää tuntea jokaisen lapsen tarpeet. Jokaisen lapsen täytyy tuntea aikuiset. Erityisnuorten vertaistuki.

5.2 Haukankallion luokkien sijoittamiseen liittyvää pohdintaa ja sijainnin vaikutusten arviointia

Tähän taulukkoon on kerätty erityisopettajista ja sivistystoimen kehittämispäälliköistä koostuneen ryhmän pohdintoja sekä muilla foorumeilla käydyissä keskusteluissa esiin nousseita asioita.

ARVIOITAVA ASIA	HAUKANKALLION LUOKAT LEPPÄKOSKELLA	HAUKANKALLION LUOKAT TURENGIN YHTEISKOULUSSA
Oppimisympäristö	Pieni, hahmotettava, rauhallinen yksikkö. Struktuuri helppo säilyttää.	Arkkitehtuurisesti luodaan hahmotettava, rauhallinen yksikkö koulukulttuurin tiiviiseen yhteyteen.
Lähikouluperiaate	Lähikouluperiaate toteutuu vain leppäkoskelaisille. Lähes yhtä pitkä matka sekä Turengista että Tervakoskelta.	Toteutuu Turengin taajaman lapsille/nuorille eli suurimmalle osalle oppilaista.
Opetushenkilöstön vaikutus opetukseen, oppimiseen ja koulun toimintaan	Kaikki tuttuja ja selvät säännöt. Tiivis yhteistyö yleisopetuksen kanssa.	Mahdollisuus integraatioon ja useamman opettajan opetukseen varsinkin yläkoululaisilla.
Vaikutukset sosiaalisiin suhteisiin	Kaikki tuntevat toisensa. Rajallinen määrä kontakteja. Vertaisryhmää. Haukankallion koulun oppilaisiin liittyy ennakkoluuloja. Lapsi/nuori joutuu siirtymään oman asuinpiirin kavereista erilleen kouluun. Joillekin uusi ympäristö saattaa olla myös uusi mahdollisuus.	Osana oman ikäistä heterogeenistä viiteryhmää koulukulttuurin kautta. Osa lapsista/nuorista joutuu edelleen siirtymään oman asuinpiirin kavereista erilleen.

Vaikutukset oppilashuollon saatavuuteen	Kouluterveydenhoitaja ja kuraattori paikalla kerran viikossa. Koulupsykologipalvelut tarvittaessa.	Kouluterveydenhoitaja paikalla joka päivä. Koulupsykologilla ja kuraattorilla vastaanottotilat koulussa. Lapsi voi itsekin ottaa yhteyttä matalalla kynnyksellä.
Muun henkilöstön vaikutukset lapsiin	Ruoka- ja siivouspalvelu: tuttuja ja turvallisia lapsille.	Ruoka- ja siivouspalvelu: enemmän henkilöitä, kaikki eivät välttämättä tuttuja.
Harrastus- ja liikuntamahdollisuudet	Kerhotoimintaa vähän. Luonto ja metsä lähellä.	Kerhotoimintaa enemmän tarjolla. Koulumetsä lähellä.
Kirjastopalvelut	Kirjastoauto 1 krt/vko.	Kirjasto koulun yhteydessä.
Nuorisopalvelut	Nuorisopalvelut satunnaisesti koulussa.	Nuorisopalvelut koulun arjessa mukana.
Vaikutukset lapsen ja perheen päivärytmiin	Ei muutosta oppilaiden päivärytmiin nykyiseen verrattuna.	Tervakosken oppilaiden päivä pidentyy koulukuljetuksesta johtuen. Osa kylien oppilaiden matkoista helpottuu.
Koulumatkat	Tervakoskelta ja Turengista lyhyt matka (n. 75% oppilaista).	Tervakoskelta matka kaksinkertaistuu (n. 25 % oppilaista).

LIITE 1

Janakkalan koulukeskushankkeet

8.4.2018

Kimmo Jokela

työsuojeluvaltuutettu

kimmo.jokela@janakkala.fi

p. 03 6801891

TURVALLISUUDEN HUOMIOIMINEN KOULUKESKUSTEN HANKESUUNNITTELUVAIHEESSA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut oppaan Oppilaitosten turvallisuus (*Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:2*). Tähän tiivistelmään on koottu oppaan sisällöstä soveltavasti joitakin oleellisia asioita, joita olisi hyvä ottaa huomioon Janakkalan koulukeskusten hankesuunnitteluvaiheessa sitovasti tai ennakkoiden tulevia rakenteellisia ratkaisuja.

Hankesuunnitteluvaiheessa määritellään tavoitteet muun muassa akustiikalle, sisäilmastolle, esteettömyydelle, poistumiselle ja suojautumiselle erilaisissa häiriötilanteissa sekä kulunvalvonnalle ja muille turvallisuusjärjestelmille. Varsinaisessa rakennussuunnitteluvaiheessa turvallisuuteen liittyviä asioita on huomioitava tarkemmin.

1. Koulurakennuksen sijainti ja tonttijärjestelyt

1.1. Sijainti

- Koulukeskusten sijoittamisessa taajamiin huomioidaan turvalliset liikennejärjestelyt. (Suunnittelua tekevät muun muassa kunnan kaavoitusosasto, Trafix Oy ja Janakkalan viisaan liikkumisen työryhmä.)
- Turengissa on huomioitava kaasuvuodon normaalia suurempi todennäköisyys läheisen jäätelötehtaan vuoksi. Tervakoskella on arvioitava paperitehtaan mahdollisesti aiheuttamat vaaratekijät, jos koulukeskus sijoitetaan sen läheisyyteen.

1.2. Tonttijärjestelyt

- Liikennekyselyn perusteella kiinteistön alueelle saapumiseen varataan useita reittejä ruuhkautumisen välttämiseksi ja eri kulkuvälineiden pysäköimiseen tehdään riittävästi paikkoja.

- Huoltoliikenne (mm. tavarantoimitus, jätehuolto), saattoliikenne ja paikoitus erotetaan kävely- ja pyöräilyliikenteestä.
- Pelastusteitä tehdään eri suunnista.
- Piha-alueelle järjestetään riittävästi suojaisia paikkoja mahdollisen aseellisen häiriön varalta alueen valvottavuuden kuitenkin vaikeutumatta liikaa
- Eri-ikäisille oppilaille järjestetään mielekkäitä oleskelu-, leikki- ja pelipaikkoja, mikä lisää viihtyvyyttä, turvallisuuden tunnetta ja vähentää kiusaamista.
- Piha-alue rajataan niin, että käyttäjät saavat selkeän käsityksen rajoista. Esikoululaisten ulkoilun alue rajataan 120 cm korkealla aidalla.
- Jätekatokset ja mahdolliset ulkopuoliset tavaravarastot sijoitetaan irti rakennuksesta paloturvallisuuden vuoksi.

2. Koulurakennuksen tilat ja tilajärjestelyt

2.1. Sisätilat yleisesti

- Viihtyisät, akustisesti toimivat, virikkeiset ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tilat luovat edellytykset suotuisalle turvallisuuskulttuurille.
- Myönteisiin kohtaamisiin ja ryhmätilanteisiin soveltuvat erikokoiset tilat mahdollistavat rauhallisen ja turvallisen työskentelyn.
- Tavaroiden säilyttämiseen on riittävät tilat.
- Avoimia tiloja suunniteltaessa on huomioitava ne häiriötilanteet, joissa on suojauduttava väkivallan uhalta.
- Rakennus on osastoitava riittävän pieniin alueisiin, jotka voidaan lukita ulkoa päin tulevan uhkan varalta yksittäin kyseisestä tilasta myös ilman avainta ja lisäksi etäohjattuna.
- Jokaisesta tilasta, joka on henkilökäytössä, pitää olla toinen, vaihtoehtoinen poistumisreitti.

2.2. Akustiikka

- Korkea melutaso vaikuttaa kielteisesti opiskelumenestykseen ja on terveyden kannalta haitallista.
- Uudet opetuksen toimintatavat ja laitteet lisäävät tilojen melutasoa, joten akustiikkaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Huomioidaan standardi SFS 5907 rakennusten akustisesta luokituksesta.
- Varsinaisen akustisen suunnittelutyön tekee siihen perehtynyt asiantuntija.

2.3. Esteettömyys

- Esteettömyys huomioidaan suunnittelussa rakentamismääräysten perusteella.
- Koulun tiloja käyttävät pääasiassa lapset, joten esteettömyyttä on käsiteltävä erityisesti heidän näkökulmastaan.

2.4. Rakennuksen sisäänkäynti-, käytävä- ja aulatilat, vahtimestarin tilat

- Sisäänkäynnit hajautetaan suuren käyttäjämäärän ja erityyppisten toiminta-alueiden vuoksi. Muun muassa käsityötiloihin on oltava oma huoltosisäänkäynti tavaroiden ja materiaalien toimitukseen.
- Pääsisäänkäynnin yhteyteen varataan vahtimestarille tila, jossa ovat tarvittavat tekniset valvonta- ja hälytyslaitteet sekä eri tilojen kaukolukitusmahdollisuus.
- Uloskäyntejä tarvittaneen sisäänkäyntejä useampia paloturvallisuussyistä.
- Entistä avoimemmissa oppimistiloissa on kiinnitettävä huomiota kulkuväylien selkeyteen varsinaisten käytävien vähentyessä.

2.5. Vaatteiden ja oppilaiden henkilökohtaisen omaisuuden säilytystilat

- Eteisiin järjestetään kenkien säilytys ja lattia varustetaan verkkomatolla.
- Vaatesäilytykset sijoitetaan erilleen kenkäeteisistä ruuhkien välttämiseksi.
- Säilytyksessä eri henkilöiden vaatteet ja asusteet pidetään välikkein erossa toisistaan loisten leviämisen estämiseksi.

2.6. Opetustilat

- Opetushallitus on julkaissut eri oppiaineiden opetustilojen suunnitteluun erityisiä suunnitteluohjeita, joissa huomioidaan myös turvallisuusasiat, kuten
- käsityön kone-, laite-, sähkö- ja tulityöturvallisuus
- luonnontieteen palo- ja sähköturvallisuus sekä kemialliset tekijät
- kotitalouden kone- ja sähköturvallisuus sekä hygienia
- liikunnan tapaturmien ehkäisy liikuntatilojen rakenteellisessa suunnittelussa.

2.7. Ruokailutilat

- Ruokailutilassa hyvä akustinen suunnittelu on olennaista melutason rajoittamiseksi.
- Keittiötilat ja tarvittaessa osin myös ruokailutilat pitäisi pystyä eristämään muista tiloista suljettavilla ovilla tai seinämillä.

2.8. Oppilaiden peseytymis-, pukeutumis- ja wc-tilat

- Oppilaiden peseytymis-, pukeutumis- ja wc-tilojen tulee olla helposti valvottavissa, koska ne ovat alttiita ilkeille ja papereiden sytyttelylle. Kameravalvonta ei ole kuitenkaan sallittua.
- Pukeutumistiloista pitäisi olla mahdollisimman suora yhteys pihalle ulkoliikunnan tarpeisiin.
- WC-tilat hajautetaan ympäri rakennusta, mutta ei poistumisportaiden yhteyteen mahdollisen paperien sytyttelyn ja savunmuodostuksen vuoksi.

2.9. Oppilashuollon tilat ja opinto-ohjaajan tila

- Oppilashuollon (terveydenhoito, psykologi, kuraattori) ja opinto-ohjaajan tiloista on järjestettävä kaksi uloskäyntiä, joista toinen on henkilökunnan hätäpoistumisovi asiakkaiden aiheuttamissa uhkaavissa tilanteissa.
- Kalustussuunnitelmassa työntekijän sijoittumisessa asiakkaaseen nähden on huomioitava työntekijän pakenemismahdollisuus.
- Ovien on oltava tilasta ulospäin aukeavia.
- Varsinkin kesäaikaista vastaanotto toimintaa varten on oltava suora ulkoyhteys, jotta asiakkaat eivät joudu kulkemaan pitkiä matkoja rakennuksen sisällä tullessaan vastaanotolle.
- Lääkkeiden ja terveydelle vaarallisten jätteiden säilytykseen on varattava lukittavat tilat.

2.10. Juhla- ja liikuntasali

- Juhla- ja liikuntasalissa on ajoittain huomattavan paljon ihmisiä, joten selkeitä poistumisteitä on oltava riittävästi. Suuri ihmismäärä lisää myös ilmanvaihdon tarvetta.
- Suuret tilat vaativat tehokkaita akustisia toimia melun ja kaikuvuuden estämiseksi.
- Usein monimutkainen ja tekninen näyttämörekvisiitti ja -varustus täytyy suojata hyvin.

2.11. Hallinto- ja henkilökuntatilat

- Rehtorien tilat on varustettava kameravalvonnan päätelaitteella sekä ilmanvaihdon ja ovien sulkupainikkeilla.
- Rehtorien ja opettajien tiloista on oltava näköyhteys keskeiselle välituntialueelle.
- Sosiaalitilat suunnitellaan pysyvien työpaikkojen sosiaalitiloista annetun ohjeistuksen mukaan.

2.12. Keittiö-, siivous- ja huoltotilat sekä tekniset tilat

- Keittiötiloissa altistutaan helposti työturvallisuutta vaarantaville tekijöille, kuten kuumille aineille, nostoille ja liukastumisille, joten työturvallisuus pitää huomioida erityisesti. Koneiden aiheuttamaa melua torjutaan akustisesti.
- Tavarantoimitusten täytyy hoitua suoraan ulkoa ja osin myös toiminta-ajan ulkopuolella sopiviin erillisiin tiloihin.
- Siivouksessa ja kiinteistönhoidossa tarvittaville kemikaaleille pitää olla lukittavat ja tuulettuvat varastot.
- Huoltotiloihin pitää olla riittävän helppokulkuinen reitti.

3. Rakennustekniset osat

3.1. Lumiesteet

- Koulukiinteistön piha-alue on käytännössä kauttaaltaan oppilaiden käytössä, joten seinien vierustojen turvallisuus lumen ja jään putoamisen varalta on varmistettava koko rakennuksen ympäriltä.

3.2. Talotikkaat

- Katolle kiipeäminen on estettävä tikassuojin. (Normaali vähimmäiskorkeus 1200 mm ei ole riittävä.)

3.3. Portaat ja kaiteet

- Merkittävä osa koulutapaturmista sattuu portaissa, joten kaiteiden, käsijohteiden ja lattiapinnan turvallisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

3.4. Ikkunat

- Lasin tulee olla iskunkestävää sirpalevaaran välttämiseksi.
- Opetustiloissa pitää olla avattava poistumisikkuna mahdollisimman kaukana tilan pääovesta.

3.5. Värytys

- Rakennuksessa liikkumista ja suunnistautumista helpotetaan kontrastieroilla, väryksellä ja muilla merkinnöillä.

4. Talotekniset osat

- Talotekniikan laitteistojen suunnittelussa on huomioitava laitteistojen huoltotoimet niin, että huolto sujuu helposti ilman erityisiä rakennelmia ja suurikokoisia telineitä.
- Opetushallituksen tilaoppaissa on ohjeita erilaisten aineopetustilojen LVIS-asennuksista ja niiden turvallisuudesta.
- Johtojen ja putkistojen läpiviennit on tiivistettävä tarkasti ilmavuotojen ja savukaasujen kulkeutumisen estämiseksi.

5. Kiinteät kalusteet ja varusteet

- Kalusteiden hankinnassa on huomioitava erikokoiset käyttäjät ja erityisesti soveltuvuus lasten käyttöön.

- Turvallisuuden on oltava yksi olennainen hankintapäätöksen kriteeri.
- Irtokalusteiden osalta on huomioitava kalusteiden kaatumisen ehkäiseminen.
- Pölyn kertymisen estämiseksi kalusteissa ei saisi olla korkealla olevia tasoja, joita on vaikea siivota. Suositetaan ovellisia ja kattoon asti ulottuvia tai viistopäällisiä kaappeja.

6. Irtaimisto ja sisusteet

- Oppilaitosten irtaimisto joutuu tavallista käyttöä kovemmalle rasitukselle ja kulutukselle. Normaaliin kuluttaja- ja kotikäyttöön suunniteltu kalusto ei yleensä kestä.
- Irtaimiston ja sisusteiden hankinnoissa ja sijoituksissa on huomioitava paloturvallisuus.

7. Opasteet ja merkinnät

- Rakennuksen kiinteistö- ja turvamerkinnöistä on säädetty useissa rakentamiseen liittyvissä laeissa, asetuksissa ja määräyksissä.
- Hyvin suunniteltu opaste- ja merkintäjärjestelmä sujuvoittaa kiinteistön toimintaa ja varmistaa turvallisen liikkumisen etenkin, kun kyseessä on monimutkainen ja erilaisia toimintoja sisältävä kiinteistö.
- Pääsuunnittelija koordinoi opasteiden ja merkintöjen suunnittelun.

8. Tekniset turvajärjestelmät, lukitus ja kulunvalvonta

- Oppilaitoksen toiminnan avoimuus, suuri henkilömäärä ja laaja aukioloaika edellyttävät monipuolista ja riittävää teknistä valvontaa.
- Turvallisuutta parantavia teknisiä turvajärjestelmiä ovat muun muassa lukitus-, kulunvalvonta-, kuulutus-, rikosilmoitin-, ryöstöilmoitin-, kameravalvonta-, hätäkutsu- ja valaistusjärjestelmät.
- Turvatekniikan suunnittelu vaatii alan erityisosaajia sekä yhteistyötä asiantuntijoiden kesken, jotta vältytään osaoptimoinnilta (esim. turvalukko kevytrakenteisessa ovessa).